

Stichting
Pensioenfonds
Rockwool

Stichting Pensioenfonds Rockwool
Industrieweg 15, 6045 JG Roermond
Postbus 1160, 6040 KD Roermond
Telefoon: 0475 - 35 35 35

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41066094

Verslag over het boekjaar
1-1-2022 t/m 31-12-2022

Inhoud

	Pagina
Voorwoord	5
Bestuursverslag boekjaar 2022	
1. Meerjarenoverzicht	7
2. Algemeen	8
3. Organisatie van het fonds	11
4. Uitbesteding	14
5. Bestuursaangelegenheden	14
6. Financiële positie van het fonds	21
7. Pensioenregeling	24
8. Beleggingen	24
9. Risicoparagraaf	28
10. Toekomstparagraaf	33
Verslag van de compliance officer	35
Verslag van de Visitatiecommissie	37
Reactie van het bestuur	41
Verslag van Verantwoordingsorgaan	43
Reactie van het bestuur	47
Jaarrekening	
Balans per 31 december	50
Staat van baten en lasten	52
Kasstroomoverzicht	54
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	55
Toelichting op de balans per 31 december	61
Niet in de balans opgenomen activa	67
Gebeurtenissen na balansdatum	67
Toelichting op de staat van baten en lasten	69
Bestemming van Saldo van baten en lasten (x € 1.000)	73
Risicoparagraaf	74

Pagina**Overige gegevens**

Financiering	83
Herverzekering	83
Statutaire resultaatbestemming	83
Actuariële verklaring	84
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	86

Bijlagen

Lijst van nevenfuncties per 31 december 2022	93
Begrippenlijst	95

Voorwoord

In 2022 hebben de financiële positie, de toekomst van Pensioenfonds Rockwool en toeslagverlening bijzondere aandacht gevraagd.

De inval van Rusland in Oekraïne op 24 februari 2022 leidde tot onrust op de financiële markten. De al beperkte beleggingen in Rusland zijn zo snel mogelijk afgebouwd. Deze oorlog heeft sterk een effect gehad op de beleggingen van het pensioenfonds. De rendementen op aandelen en vastrentende waarden waren negatief. De inflatie, mede als gevolg van stijgende energieprijzen, en de rente liepen op. De oplopende rente had een positieve invloed op de ontwikkeling van de financiële positie van het pensioenfonds. De negatieve ontwikkeling van aandelen werkte negatief op door op de dekkingsgraad. De rentestijging zorgde voor een negatief rendement op vastrentende waarden. Diezelfde rentestijging zorgde echter wel voor verlaging van de pensioenverplichtingen. Per saldo ontwikkelde de dekkingsgraad zich met name daardoor in 2022 positief. De beleidsdekkingsgraad steeg van 104,2 % in december 2021 naar 110,6 % in december 2022. De actuele dekkingsgraad was in december 2022 110,2% (dec 2021: 108,2%).

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 was 110,6% en lag hiermee boven de grens van het minimaal vereist eigen vermogen van 104,3%. Daarmee is er op dit meetmoment geen sprake meer van een dekkingstekort en start bij een toekomstig dekkingstekort een nieuwe vijfjaarstermijn voor het korten van pensioenen.

Om de pensioenen te kunnen indexeren moet de beleidsdekkingsgraad per 31 december minimaal 110% bedragen. Strikte toepassing van deze regel zou betekenen dat er nagenoeg geen toeslag zou kunnen worden verleend. In 2022 heeft de wetgever de mogelijkheid geboden om gebruik te maken van versoepelde toeslagregels. Deze zijn gelijk aan de regels zoals die ook in de overgang naar het nieuwe stelsel gelden. Door het pensioenfonds is besloten gebruik te maken van deze versoepelde toeslagregels. Per 1 januari 2023 is een toeslag verleend van 2,8% aan de actieve deelnemers, en 6,4 % aan de inactieven en gepensioneerden.

Sinds 2019 is de pensioenopbouw lager dan de beoogde 1,875%. In 2022 was dit 1,44% en voor 2023 is het opbouwpercentage vastgesteld op 1,457%.

Er is intensief overleg gevoerd over de toekomst van het pensioenfonds. Na onderzoek is medio 2022 door sociale partners besloten om de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel te laten plaatsvinden binnen pensioenfonds Rockwool. Door de werkgever en FNV is besloten de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst uit te stellen tot na de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Op 5 juni 2019 zijn de hoofdlijnen van het Pensioenakkoord gepresenteerd, waarna het voorstel Wet toekomst pensioenen (Wtp) op 30 maart 2022 naar de Tweede Kamer is gestuurd. De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel op 22 december 2022 aangenomen. Het wetsvoorstel is op 30 mei 2023 aangenomen door de Eerste Kamer. De boogde ingangsdatum is 1 juli 2023.

Er is dan tot 1 januari 2028 tijd om de pensioenregelingen aan te passen aan de nieuwe wetgeving. Het pensioenfonds is in overleg met sociale partners over de door hen te maken keuzes om tijdig voorbereid te zijn op een eventuele overgang naar het nieuwe stelsel. Ultimo 2022 is een werkgroep van het pensioenfonds met externe ondersteuning begonnen met voorbereidende werkzaamheden. Vooruitlopend op de definitieve uitvoering van de Wtp is gestart met het opstellen van een transitieplanning, het aantoonbaar onderbouwen en borgen van de datakwaliteit, en de voorbereiding van het risicobereidheidsonderzoek.

2023 is voor het pensioenfonds een belangrijk jaar. Na invoering van de Wtp zal in een kort tijdsbestek een aantal belangrijke keuzes gemaakt moeten worden in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstel. Veel is voorgeschreven en geprotocolleerd door wetgever en externe toezichthouders. De daarbinnen te maken keuzes zijn aan sociale partners en pensioenfonds. Hiertoe zal intensief overleg noodzakelijk zijn met sociale partners, VO, en vertegenwoordiging van gepensioneerden. Verder zal er nauw contact blijven met de pensioenuitvoerder over wijze en moment van overgang naar het nieuwe contract als daartoe wordt besloten.

Daarnaast zal de communicatie naar de deelnemers over de transitie en de consequenties die dit voor hen heeft bijzondere aandacht vragen.

Het bestuur bedankt allen die zich in 2022 voor ons pensioenfonds hebben ingezet.

Roermond, 13 juni 2023

E. Donders, voorzitter

E. Bosman, secretaris

W. Koch, bestuurslid

G. Monsieur, bestuurslid

Bestuursverslag boekjaar 2022

1. Meerjarenoverzicht

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantallen					
Deelnemers	1.252	1.215	1.211	1.248	1.262
Gewezen deelnemers	945	917	960	955	943
Pensioengerechtigden	1.022	1.007	981	937	902
Totaal aantal verzekerden	3.219	3.139	3.152	3.140	3.107
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Beleggingen					
Belegd vermogen	366.284	490.545	484.169	421.404	349.452
Beleggingsopbrengsten	-129.689	2.110	57.677	67.326	-3.339
Rendement o.b.v. total return	-26,3%	0,4%	13,6%	19,2%	-0,9%
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen	333.134	456.050	487.823	432.306	364.369
Voorziening ziekten ¹⁾	2.576	1.997	1.517	1.332	1.318
Totaal technische voorzieningen	335.710	458.047	489.340	433.638	365.687
Reserves					
Algemene reserve	34.283	37.757	-1.617	-8.826	-12.174
Beschikbaar vermogen voor risico pensioenfonds	369.993	495.804	487.723	424.812	353.513
Premiebijdragen	13.959	13.414	13.528	12.840	11.901

1) Het pensioenfonds houdt een IBNR (incurred but not reported) voorziening aan om te voorzien in de verwachte premievrijstelling de komende twee jaar. Deelnemers die ultimo 2022 al ziek zijn kunnen vanuit die situatie binnen twee jaar in de WIA terecht komen, waarbij aan hen vanaf dat moment premievrijstelling wordt verleend. Het fonds stelt de IBNR voorziening op tweemaal de jaarrisicopremie arbeidsongeschiktheid op marktwaarde grondslagen, aangezien dit de verwachte last is die hieruit zal volgen.

	2022	2021	2020	2019	2018
Pensioenuitkeringen	8.540	8.081	7.542	6.779	6.284
Dekkingsgraad FTK ¹⁾	110,2%	108,2%	99,7%	98,0%	96,7%
Beleidsdekkingsgraad ²⁾	110,6%	104,2%	94,8%	97,0%	100,1%
Vereiste dekkingsgraad (feitelijk)	115,6%	112,0%	113,3%	112,4%	111,9%
Vereiste dekkingsgraad (strategisch)	113,8%	112,3%	111,7%	112,0%	113,0%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3%	104,3%	104,2%	104,2%	104,2%

2. Algemeen

Rechtsvorm en aangesloten werkgever

Stichting Pensioenfonds Rockwool is een ondernemingspensioenfonds. Door het pensioenfonds wordt de pensioenregeling uitgevoerd van ROCKWOOL B.V. Het fonds heeft de stichting als rechtsvorm en is statutair gevestigd te Roermond. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41066094 en is opgericht op 18 februari 1977. Gedurende het jaar 2022 was het fonds aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Missie van het pensioenfonds

Het fonds voert voor onze deelnemers de pensioenregeling uit op een verantwoordelijke, evenwichtige, betrouwbare, kostenbewuste, transparante, laagdrempelige en maatschappelijk verantwoorde wijze. Het fonds communiceert hierover begrijpelijk en transparant.

Doelstelling

Het fonds heeft als doel te zorgen voor een ouderdomspensioen voor deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden en voor een nabestaandenpensioen voor de (gewezen) partners en kinderen van de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden. Het fonds wil daarbij tenminste een nominaal pensioen voor de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden realiseren en daarbij kortingen van opgebouwde pensioenen voorkomen.

Uitvoering ten behoeve van onze deelnemers

Het fonds voert de pensioenregeling in opdracht van de sociale partners uit voor haar deelnemers. In de besluiten die het fonds neemt staat steeds het belang van de deelnemers centraal. Het fonds heeft geen commercieel belang (non-profit) en alle baten komen ten gunste van haar deelnemers. Het fonds is in 1977 opgericht om (oud-) medewerkers en hun gezinnen een inkomen te bieden bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd of bij overlijden en om in geval van (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid de pensioenopbouw van de deelnemer (gedeeltelijk) premievrij voort te zetten.

Evenwichtig

Het bestuur is van mening dat het delen van kosten en risico's tussen deelnemers leidt tot een betere uitgangspositie van alle individuele deelnemers. Deze kosten- en risicodeling heeft niet alleen betrekking op verschil in levensverwachting tussen verschillende leeftijdsgroepen maar ook op de wijze waarop een pensioenfonds haar financiële middelen belegt. De belangen van de verschillende

1) Dekkingsgraad berekend op basis van rentetermijnstructuur ultimo jaar. Hiermee is rekening gehouden bij de waardering van de technische voorziening.

2) De beleidsdekkingsgraad vanaf 1 januari 2015 berekend op basis van het twaalfmaands gemiddelde.

groepen deelnemers lopen niet in alle situaties parallel. Het bestuur van het fonds is zich hiervan terdege bewust. In de besluiten die het fonds neemt, worden de belangen van alle groepen deelnemers evenwichtig afgewogen. Het bestuur legt hierover verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan en kent een intern toezicht dat uitgeoefend wordt door de Visitatiecommissie. Beide organen doen hiervan verslag in het jaarverslag.

Pensioenregeling

De pensioenregeling die het pensioenfonds voor de sociale partners uitvoert, heeft de vorm van een voorwaardelijke middelloonregeling. Elke deelnemer bouwt, indien de premie toereikend is, jaarlijks 1,875% pensioen op over het pensioengevend salaris in dat jaar verminderd met de geldende AOW- franchise. Het pensioengevend salaris is gemaximeerd op grond van de Wet op de loonbelasting 1964. De pensioenrichtleeftijd van de regeling is gesteld op de eerste van de maand waarin de deelnemer de 68-jarige leeftijd bereikt. De pensioenregeling is om een aantal redenen 'voorwaardelijk'. De pensioenopbouw is afhankelijk van de toereikendheid van de pensioenpremie voor dat jaar. Indien deze niet voldoende is, zal in het betreffende jaar de pensioenopbouw worden beperkt.

In 2020 heeft het bestuur besloten dat voor de vaststelling van de opbouw de premiedekkingsgraad gelijk wordt gesteld aan de dekkingsgraad van het pensioenfonds, voor zover de dekkingsgraad lager is dan 100%. Deze keuze is gemaakt in het kader van een evenwichtige belangenafweging tussen de verschillende belanghebbendengroepen. In 2022 was de premie opnieuw niet toereikend voor de beoogde pensioenopbouw van 1,875%. Het bestuur heeft de sociale partners gevraagd de premie te verhogen zodat een opbouw van 1,875% mogelijk is. Sociale partners hebben hier afwijzend op gereageerd. Dit heeft geresulteerd in een opbouw voor 2022 van 1,440%.

Daarnaast zijn de opgebouwde pensioenen en de pensioenuitkeringen afhankelijk van de financiële positie van het fonds. Indien de financiële situatie van het pensioenfonds daar aanleiding toe geeft, kunnen de opgebouwde en ingegane pensioenen worden verlaagd.

Ten slotte beslist het bestuur jaarlijks of alle opgebouwde pensioenen en de pensioenuitkeringen worden aangepast en zo ja, met welk percentage. Dit is afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds, die tenminste op het voor toeslag wettelijk vereiste niveau moet zijn, zowel vóór als na toeslagverlening. De toeslagregels van het fonds zijn vastgelegd in het toeslagbeleid.

In 2022 bestond de wettelijke mogelijkheid om toeslagen te verlenen op pensioenen bij een dekkingsgraad hoger dan 105%. Het bestuur heeft gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Redenen daarvan waren onder meer dat de pensioenen al vele jaren niet konden worden verhoogd waardoor dus sprake is van een forse indexatieachterstand en de maatschappelijke roep om toeslagverlening op basis van de wettelijke tegemoetkoming. Het bestuur heeft besloten per 1 januari 2023 de ingegane pensioenen en de pensioenen van gewezen deelnemers te verhogen met 6,4% en de pensioenen van actieve deelnemers te verhogen met 2,8%. Deze verhogingen zijn gebaseerd op de in het pensioenreglement opgenomen indexatiegrondslagen. Voor actieve deelnemers is dat de loonindex van de cao van ROCKWOOL en voor gepensioneerden en gewezen deelnemers is dat de consumentenprijsindex..

De deelnemer heeft met inachtneming van de bepalingen van het pensioenreglement volgens de regeling aanspraak op:

- Ouderdomspensioen voor zichzelf;
- Partnerpensioen voor de partner;
- Wezenpensioen voor de kinderen;
- Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

Financiering van de pensioenregeling

De inhoud van de pensioenregeling is onderdeel van de arbeidsvoorwaarden. Deze arbeidsvoorwaarden worden overeengekomen tussen de sociale partners (werkgever en de vertegenwoordigers van de werknemers, de vakbonden). Ook de pensioenpremie vormt onderdeel van die afspraken. Op basis van die afspraken wordt door de werkgever een uitvoeringsovereenkomst gesloten met het pensioenfonds. De taak van het bestuur van het pensioenfonds is onder meer het toetsen of de gewenste pensioenregeling kan worden uitgevoerd voor de afgesproken premie. Hierbij wordt onder andere getoetst op financierbaarheid, uitvoerbaarheid, uitlegbaarheid, communiceerbaarheid en evenwichtigheid.

De pensioenregeling is een "Voorwaardelijk geïndexeerd middelloon"-regeling. De werkgever betaalt hiervoor een vaste premie. De actieve deelnemers betalen een eigen bijdrage ten behoeve van de pensioenregeling aan de werkgever. De werkgever heeft geen verplichting tot het betalen van aanvullende bedragen als er bij het pensioenfonds een tekort ontstaat. Ook het omgekeerde geldt: in geval van overschotten kan de werkgever geen geld aan het fonds onttrekken. Het verzekeringstechnisch risico en het beleggingsrisico liggen bij het pensioenfonds.

Begrijpelijke en transparante communicatie

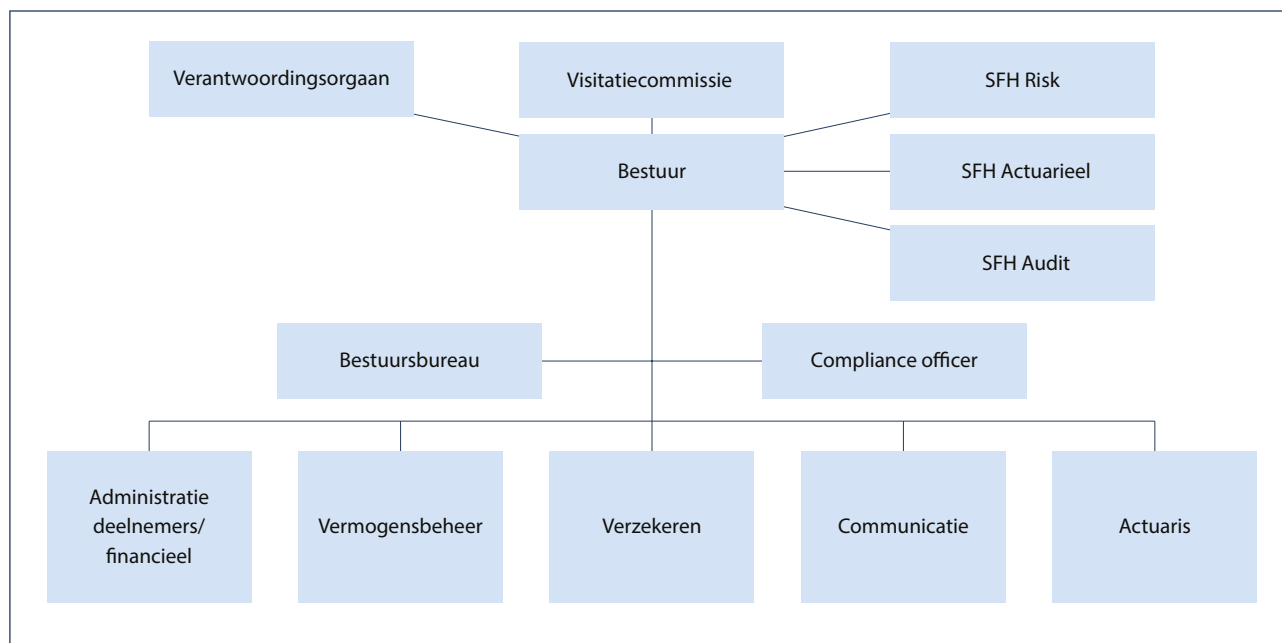
Het bestuur realiseert zich dat pensioen door deelnemers vaak als ingewikkeld wordt ervaren. Het bestuur streeft ernaar om naar de deelnemers zo duidelijk en eenvoudig mogelijk te communiceren over het pensioen.

Ook vindt het bestuur het belangrijk dat de deelnemers op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in het fonds. Niet alleen in goede maar ook in mindere tijden informeert het pensioenfonds de deelnemers over de genomen besluiten, gemaakte keuzes en achterliggende overwegingen. Het fonds zorgt voor een adequate website (www.pensioenfondsrockwool.nl), waarop de voor de deelnemers meest relevante informatie wordt vermeld en toegelicht. Op de website heeft het fonds "Mijn pensioencijfers" opgenomen. In een beveiligde omgeving wordt voor deelnemers een overzicht van hun bij het fonds opgebouwde en te bereiken pensioen weergegeven. Daarnaast heeft de deelnemer de mogelijkheid om via de pensioenplanner ("mijn pensioen") verschillende keuzemogelijkheden door te rekenen wat er in het pensioen van de deelnemer verandert wanneer een deelnemer korter of langer gaat werken, eerder met pensioen wil of kiest voor meer of minder partnerpensioen (uitruilen van pensioen). Voorts hebben (gewezen) deelnemers ook altijd de mogelijkheid om (mondeling) geïnformeerd te worden door het bestuursbureau.

In 2022 heeft het fonds twee papieren nieuwsbrieven aan deelnemers en gepensioneerden gestuurd. Bij de eerste nieuwsbrief is een verkort jaarverslag opgenomen waarbij het fonds heeft gekozen voor een grafische opzet. Aan de hand van relevante "visuals" kunnen deelnemers zich snel een beeld vormen over de situatie waarin het fonds zich bevindt. Daarnaast zijn in november en december deelnemersbijeenkomsten gehouden. In deze bijeenkomsten is informatie gegeven over het nieuwe pensioenstelsel, de wijze waarop het pensioenfonds zich daarop voorbereid en de mogelijkheden die actieve deelnemers hebben zich te wapenen tegen de verlaagde opbouw in de bestaande pensioenregeling. Individuele communicatie naar de deelnemers bestaat uit Pensioen 123 (laag 1) bij indiensttreding, een jaarlijkse opgave van het opgebouwde pensioen (het Uniform Pensioenoverzicht, kortweg UPO) en brieven bij bijzondere gebeurtenissen, zoals bij echtscheiding, waardeoverdracht en overlijden. Dit alles doet het fonds in voor deelnemers begrijpelijke bewoordingen.

In december 2022 is een deelnemersonderzoek gehouden waarin de effectiviteit van de communicatie van het pensioenfonds is getoetst. De uitkomsten van het onderzoek worden in 2023 gebruikt om een nieuw communicatiebeleidsplan op te stellen.

3. Organisatie van het fonds

Bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling. Zo behoort het tot de taken van het bestuur een uitvoeringsovereenkomst te sluiten met de werkgever en verslag te doen aan de deelnemers en andere betrokkenen van het beleid van het fonds. Ook is het bestuur verantwoordelijk voor het solide beheer van het belegde vermogen. Het bestuur is paritair samengesteld en bestaat uit vier bestuurders. De voorzitter wordt op voordracht van de werkgever benoemd. Daarnaast wordt één andere bestuurder op voordracht van de werkgever benoemd. Op voordracht van de werknemersvertegenwoordiging in het Verantwoordingsorgaan wordt de werknemersbestuurder benoemd. Op voordracht van de gepensioneerdvertegenwoordiger in het Verantwoordingsorgaan wordt de bestuurder namens de geleiding gepensioneerden benoemd.

Het bestuur hecht grote waarde aan de geschiktheid (kennis, inzicht, oordeelsvorming en professioneel gedrag) van de bestuursleden en overige betrokkenen bij het pensioenfonds. Sinds 1 juli 2012 dienen bestuurders bij aantreden minimaal te voldoen aan geschiktheidseisen van DNB (geschiktheidsniveau A). Bij toetsing houdt DNB rekening met de functie en beschikbaarheid van het bestuurslid, alsmede met de aard, omvang, schaal en complexiteit en het risicoprofiel van het pensioenfonds en de samenstelling en het functioneren van de bestuurders tezamen. Bij de werving- en selectieprocedure van een bestuurslid worden, afhankelijk van het profiel en de deskundigheden van de zittende bestuursleden, de geschiktheidseisen en de benodigde specifieke deskundigheden opgenomen in de profielschets.

Bestuurssamenstelling

Naam	Functie	Vertegenwoordiging	Lid sinds	Zittingsduur
Dhr. E. Donders (1953)	Voorzitter	Werkgever	17-10-2017	01-01-2024
Dhr. E. Bosman (1966)	Secretaris	Werknemers	02-10-2017	01-01-2025
Dhr. W. Koch (1967)	Lid	Werkgever	02-09-2019	01-01-2024
Dhr. G. Monsieur (1950)	Lid	Gepensioneerden	12-12-2016	01-01-2024

Visitatiecommissie

In 2022 is het intern toezicht van het pensioenfonds gewijzigd. De sinds 2014 actieve Raad van Toezicht is vervangen door een Visitatiecommissie. De vacatures die ontstonden in de Raad van Toezicht zijn aanleiding geweest voor een heroverweging van de vorm van het intern toezicht. De redenen voor de wijziging waren tweeledig. Enerzijds was in 2014 de verwachting dat een Raad van Toezicht voor alle pensioenfonds een wettelijke verplichting zou worden. Daarnaast zou een Raad van Toezicht onder meer vanuit de adviesrol meerwaarde kunnen bieden en daarmee adviseurskosten beperken. Een wettelijke verplichting voor een Raad van Toezicht is er niet gekomen voor pensioenfonds met de omvang van Pensioenfonds Rockwool. Met de komst van professionele bestuurders in 2017 is ook het tweede argument komen te vervallen. De Visitatiecommissie heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken van het pensioenfonds. De Visitatiecommissie rapporteert jaarlijks haar bevindingen. Een verkorte rapportage is in dit jaarverslag opgenomen.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan werkt volgens het door het bestuur goedgekeurde reglement. Het verslag van het Verantwoordingsorgaan is elders in dit jaarverslag opgenomen. Het Verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de Visitatiecommissie, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

Het Verantwoordingsorgaan heeft onder meer een adviesrecht inzake de vorm en inrichting van het toezicht, het beloningsbeleid, het communicatiebeleid en het premiebeleid.

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Vertegenwoordiging</i>	<i>Lid sinds</i>	<i>Zittingsduur</i>
Dhr. J. Ruijters (1964)	Voorzitter	Werkgever	30-08-2019	01-07-2024
Dhr. J. van der Meulen (1964)	Lid	Werknemer	01-07-2018	01-07-2024
Dhr. J. Kocken (1948)	Lid	Gepensioneerden	01-07-2013	01-07-2023
Mevr. K. Goossens (1982)	Lid	Werknemer	01-07-2019	01-07-2026

Sleutelfunctiehouders

Het fonds heeft de sleutelfuncties als volgt ingericht.

Sleutelfunctie	Sleutelfunctiehouder	Vervullerschap
Interne audit	De heer W. Koch (bestuurslid)	Bestuursbureau
Actuarieel	De heer P. Heesterbeek	Triple Risk Finance Certification B.V.
Risk	De heer F. van Rijn	Willis Towers Watson

De sleutelfunctiehouders zijn door DNB getoetst op geschiktheid en betrouwbaarheid.

Bestuursbureau

De uitvoering van de werkzaamheden gebeurt door een eigen bestuursbureau in samenwerking met de diverse uitvoeringsorganisaties. Deze werkzaamheden betreffen bestuursondersteuning, pensioenadministratie, vermogensbeheer en risicomanagement. Het bestuur blijft, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>
Dhr. F. Reuling	Bestuurssecretaris

Beleggingsadviescommissie

Door het bestuur is een beleggingsadviescommissie ingesteld. De commissie dient als adviesorgaan van het bestuur. De taken en verantwoordelijkheden van de commissie zijn door het bestuur vastgesteld. De taken zijn het doen van voorstellen voor het beleggingsbeleid, het opstellen van het beleggingsplan en het monitoren van de vermogensbeheerders. De feitelijke besluiten worden binnen het bestuur genomen. De heer E. Bosman is sinds oktober 2017 voorzitter van de beleggingsadviescommissie. De heer W. Schapendonk is als extern lid toegevoegd. De heer E. Donders is toevoerder in de beleggingsadviescommissie. De beleggingsadviescommissie werd in 2022 ondersteund door Goldman Sachs Asset Management B.V. (GSAM) (voorheen: NN Investment Partners (NNIP)) als fiduciair manager.

Compliance officer

Compliance beoogt het bestuur te ondersteunen bij een integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds en het bewerkstelligen van een integere cultuur waarin het vanzelfsprekend is dat aan het fonds verbonden personen handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet- en regelgeving. De compliance officer houdt toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures. De heer P. de Koning is sinds 1 november 2021 compliance officer van het fonds. In dit bestuursverslag is een rapportage van de compliance officer opgenomen.

Privacy officer

Het pensioenfonds heeft in het kader van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) een privacy officer benoemd. Deze privacy officer ziet onder meer toe op de naleving van de AVG door het pensioenfonds en adviseert het pensioenfonds over de AVG. Jaarlijks rapporteert de privacy officer hierover.

Extern toezicht

Het pensioenfonds heeft te maken met twee toezichthouders. De Nederlandsche Bank N.V. ("DNB") voert het prudentieel en materieel toezicht uit en de Autoriteit Financiële Markten ("AFM") het gedragstoezicht.

Prudentieel en materieel toezicht

Prudentieel toezicht is het toezicht gericht op de normen ten aanzien van de financiële soliditeit van pensioenfondsen en op het bijdragen aan de financiële stabiliteit van de sector van pensioenfondsen. Het materieel toezicht is gericht op alle normen in de wet die geen onderdeel uitmaken van het prudentieel toezicht of het gedragstoezicht door de AFM. Het ziet toe of de statuten en het pensioenreglement van pensioenfondsen voldoen aan de wet- en regelgeving. DNB heeft bijzondere bevoegdheden voor onder meer het toetsen op geschiktheid en betrouwbaarheid van bestuurders, beleidsbepalers en medebeleidsbepalers van pensioenfondsen, collectieve waardeoverdracht, de financiële opzet van pensioenfondsen en toezicht op externe accountants en certificerende actuarissen. De externe accountant controleert en verstrekt een verklaring over de getrouwheid van de jaarrekening. De certificerend actuaaris stelt een certificeringsrapport op waarin zijn verklaring of voldaan is aan de artikelen 126 tot en met 140 van de pensioenwet is opgenomen.

Gedragstoezicht

Gedragstoezicht is het toezicht gericht op de naleving van de normen voor communicatie en voorlichting aan deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden door pensioenuitvoerders. De AFM ziet ook toe op de naleving van normen voor het tegengaan van misbruik van voorwetenschap en het voorkomen van belangenconflicten met betrekking tot transacties in financiële instrumenten. Het pensioenfonds heeft daarvoor een gedragscode opgesteld waarop door de compliance officer wordt getoetst. Alle aan het pensioenfonds verbonden personen hebben zich verplicht deze gedragscode te volgen. De gedragscode is beschikbaar op de website van het pensioenfonds.

4. Uitbesteding

Het bestuur heeft een aantal kerntaken uitbesteed, zoals de uitvoering van het vermogensbeheer, de pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie en de financiële- en actuariële verslaglegging. Bij het uitbesteden van deze activiteiten blijft de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering en de resultaten volledig bij het bestuur.

Uitbestedingsbeleid

Vanwege het belang van uitbesteding en de hoge mate waarin het pensioenfonds gebruik maakt van uitbesteding en inkoop van diensten, is door het bestuur een uitbestedingsbeleid vastgesteld waarin onder andere de visie, uitgangspunten en de beheersing van de uitbesteding en de inkoop van diensten is uitgewerkt.

Pensioen- en deelnemersadministratie

De pensioen- en deelnemersadministraties, de financiële administratie en de financiële verslaglegging zijn uitbesteed aan AZL, waarbij de afspraken zijn vastgelegd in een overeenkomst en een Service Level Agreement (SLA). Tot de uitbesteding behoort de administratie van de deelnemers, (opgebouwde) pensioenen, pensioenuitkeringen en de uitbetaling van de ingegane pensioenen. Voorts wordt ook de verzending van onder andere Pensioen 123 (laag 1), de stopbrief, de pensioeningangsbrief en het Uniform Pensioen Overzicht (UPO) door AZL uitgevoerd. Bij vragen over het pensioen kunnen de (gewezen) deelnemers terecht bij de afdeling klantenservice van AZL. Door middel van het bespreken van SLA-rapportages en het beoordelen van de ISAE 3402-rapportages (zie ook uitbestedingsrisico's in paragraaf Risicomanagement) worden binnen het bestuur de performance van de uitbestede diensten gemonitord. Jaarlijks worden de geleverde prestaties van de uitbestede diensten geëvalueerd op de belangrijkste indicatoren waarop deze partijen geselecteerd zijn. Naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie neemt het bestuur een besluit om de dienstverlening wel of niet te continueren.

Vermogensbeheer en financieel balansrisicomanagement

Het pensioenfonds heeft GSAM als fiduciair manager aangesteld. Binnen de door het fonds geformuleerde beleidsdoelstellingen adviseert GSAM over het beheersen van de rente-, inflatie-, valuta- en aandelenrisico's door middel van beleggingen. Het pensioenfonds heeft een overeenkomst tot vermogensbeheer ("Portfolio Management Agreement") en een SLA gesloten met GSAM. GSAM voert het beheer over het mandaat. GSAM administreert de volledige portefeuille en rapporteert op maand- en kwartaalbasis. Monitoring vindt plaats door middel van beoordeling en bespreking van maand- en kwartaalrapportages alsmede de ISAE 3402-rapportages.

Certificering en Advisering

Actuariaal

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen certificerende en adviserende werkzaamheden. Het bestuur heeft de adviserende werkzaamheden opgedragen aan Willis Towers Watson. Triple A Risk Finance Certification B.V. verzorgt de certificerende werkzaamheden.

Controle

De controle van de jaarrekening is opgedragen aan Mazars Accountants N.V.

Externe ondersteuning

Het fonds maakt waar nodig gebruik van externe deskundigheid voor actuariaal, risicomanagement en juridisch advies.

5. Bestuursaangelegenheden

Samenstelling bestuur

In het verslagjaar zijn er geen personele wijzigingen in het bestuur geweest.

Financiering

De financiering van de pensioenvoorzieningen vindt plaats door bijdragen van werkgever en werknemers. De afspraken met betrekking tot de financiering en uitvoering van de pensioenregeling zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en de aangesloten onderneming. De premie bedraagt 32,6% van de premiegrondslag. Daarnaast wordt de waarde van een leeftijdsgedag van de medewerkers die op 1 januari van het jaar ouder zijn dan 40 jaar door de werkgever als premie betaald.

ABTN

In de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) is omschreven welk beleid wordt gevoerd om de doelstellingen van het fonds te kunnen nakomen. In de ABTN wordt nader ingegaan op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling (pensioenovereenkomst), de financiële opzet (grondslagen, het beleidskader en sturingsmiddelen), het beleggingsbeleid, het crisisplan, de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst. De laatste aanpassing van de ABTN heeft plaatsgevonden in december 2022. Daarbij is onder meer het premiebeleid aangepast en zijn aanvullende crisismaatregelen vastgelegd.

Statuten

In 2022 zijn de statuten van het pensioenfonds gewijzigd in verband met het wijzigen van het intern toezicht. De statutenwijziging is tevens gebruikt om deze te moderniseren. Bij deze modernisering zijn de statuten inhoudelijk niet gewijzigd.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur heeft in 2022 negen keer vergaderd. Daarnaast heeft het bestuur verschillende keren aanvullend overleg gevoerd over specifieke onderwerpen. In 2022 is het overleg over de toekomst van het pensioenfonds met sociale partners voortgezet. In de zomer van 2022 is door sociale partners geconcludeerd dat een overgang naar het nieuwe pensioenstelsel, het zogenaamde invaren, voor de belanghebbenden van het pensioenfonds tot gunstiger pensioenresultaten leidt. De nadelige gevolgen van het ontstaan van een slapend pensioenfonds - een pensioenfonds waaraan geen premiebetaling meer plaatsvindt - hebben ervoor gezorgd dat sociale partners hebben gekozen in ieder geval ook in 2023 de uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds voort te zetten.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds is in 2022 wederom aanzienlijk gestegen. Begin 2022 was de dekkingsgraad 108,2%, per jaareinde is dat 110,2%. Per eind 2022 was de beleidsdekkingsgraad gestegen naar 110,6% en daarmee ruim boven het minimaal vereiste niveau. In de dekkingsgraad per jaareinde is de toeslagverlening per 1 januari 2023 al verwerkt. Deze toeslagverlening heeft gezorgd voor een circa 5% lagere dekkingsgraad. De in 2022 fors gestegen rente is de belangrijkste reden geweest voor de stijging van de dekkingsgraad. Het negatieve resultaat op de aandelenbeleggingen en op vastrentende waarden is door de rentestijging ruimschoots gecompenseerd. Het totale beleggingsresultaat van het pensioenfonds was in 2022 -26,3%.

Met het stijgen van de beleidsdekkingsgraad naar een niveau boven het minimaal vereist eigen vermogen, is een verlaging van pensioenen in de komende jaren minder waarschijnlijk. Indien de dekkingsgraad weer onder het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen zou zakken, gaat een nieuwe vijfjaarstermijn gelden voor de beoordeling of de pensioenen moeten worden verlaagd.

De stijging van de rente in 2022 heeft in beperkte mate gezorgd voor een hogere pensioenopbouw in 2023. Met 1,457% (2022: 1,440%) blijft deze pensioenopbouw achter bij de beoogde 1,875%. Omdat het pensioenfonds gebruik maakt van de gedempte kostendekkende premiesystematiek wordt voor de berekening van de opbouw een gemiddelde rente van de afgelopen 10 jaar gehanteerd. De rentestijging in 2022 werkt hierdoor slechts beperkt door bij de vaststelling van de jaarlijkse opbouw. De gedempte kostendekkende premiesystematiek heeft in eerdere jaren met dalende rente juist gezorgd voor een hogere opbouw.

In 2022 zijn de niet financiële risico's van het pensioenfonds opnieuw beoordeeld, gewogen en vastgesteld. Integraal risicomanagement is een periodiek onderwerp op de bestuursagenda. Op deze wijze wordt blijvend aandacht besteed aan risico's en de beheersing daarvan. Door het pensioenfonds is het IT-Beleid in 2022 vernieuwd. Daarop volgend is tevens een datamanagementbeleid vastgesteld.

In 2022 is een aangepast beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) vastgelegd. Gezien de beperkte omvang van de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds en de voorkeur voor fondsbeleggingen zijn er mogelijk geen fondstoplossingen die 100% aansluiten bij de uitgangspunten en doelstellingen van het beleid. Het pensioenfonds kiest dan voor fondsen die hier het dichtst bij aansluiten. Het pensioenfonds blijft markt en productontwikkelingen volgen zodat in de toekomst mogelijk gekozen wordt voor fondstoplossingen die (nog) beter aansluiten bij de uitgangspunten en doelstellingen van het beleid.

In 2021 is besloten een deel van de vastrentende portefeuille te investeren in Nederlandse woninghypotheken. In de eerste helft van 2022 is deze nieuwe belegging gerealiseerd.

In 2022 is een ALM-studie uitgevoerd. Hierbij is de passendheid van de bestaande beleggingsmix beoordeeld en zijn mogelijke alternatieven, meer specifiek het verhogen van het beleggingsrisico, onderzocht. Naar aanleiding van de uitkomsten heeft het bestuur geconcludeerd dat een aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid slechts een beperkte rendementsverbetering in het vooruitzicht stelt met een toename van het neerwaarts risico. Het bestuur heeft sociale partners daarom geadviseerd de risicohouding niet te wijzigen.

Door EY Actuarissen is eind 2021 aangegeven de activiteiten op het terrein van certificering te beëindigen. Het bestuur heeft Triple A Risk Finance Certification aangewezen als nieuwe certificerend actuaire. Ook is gekozen voor een andere waarmerkend accountant. Met ingang van verslagjaar 2022 worden deze werkzaamheden uitgevoerd door Mazars Accountants N.V.

Code Pensioenfondsen

Het pensioenfonds voldoet aan de meeste in de Code opgenomen normen. Op één norm is dit (nog) niet (volledig) het geval.

Norm 33. Het bestuur voldoet niet aan de norm dat daarin tenminste één vrouw zitting heeft. Door het bestuur is in het kader van de aanstaande herbenoemingen gesproken in hoeverre wordt vastgehouden aan de wens om naar diversiteit te streven. Daarbij is geconstateerd dat eerder is gezegd dat in opvolgingskwesties zou worden gekeken hoe de diversiteit opgepakt zou kunnen worden. Het bestuur heeft vastgesteld dat bij diversiteit ook de samenstelling van het bestuur - qua kennisniveau en competenties – moet worden betrokken. Geconcludeerd is dat het zittende bestuur wat dit betreft daarvoor een mooie mix biedt. Het bestuur hecht er onder de huidige omstandigheden aan om continuïteit te behouden, gegeven het contact met sociale partners, de toekomstige transitie en wellicht de liquidatie kort na de transitie. De werkgever heeft aangegeven de in de Code Pensioenfondsen opgenomen diversiteitseis niet doorslaggevend te vinden bij haar voordrachten. Ook bij de eigen onderneming wordt de diversiteit beargumenteert niet ingevuld.

Zelfevaluatie

Zelfevaluatie is voor het bestuur een continu proces. Iedere bestuursvergadering wordt na afloop geëvalueerd.

Begin 2023 heeft een bestuurlijke zelfevaluatie over 2022 onder externe begeleiding plaatsgevonden. Daarbij is onder meer geconstateerd dat fysieke bestuursvergaderingen de voorkeur hebben boven digitale bijeenkomsten. Bestuursvergaderingen zijn daarom weer fysieke bijeenkomsten geworden. Daarnaast is afgesproken de aanwezigheid van externe adviseurs bij bestuursvergaderingen te beperken: het bestuur bestuurt.

Naleving wet- en regelgeving

In 2022 zijn door de toezichthouder DNB geen dwangsommen of boetes opgelegd. Ook heeft DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Ook door de AFM zijn geen boetes opgelegd of normoverdragende brieven gestuurd.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Door de Pensioenfederatie is na overleg met de Autoriteit Persoonsgegevens de Gedragslijn Verwerking persoonsgegevens ontwikkeld. Het pensioenfonds heeft zich gedurende het verslagjaar gehouden aan deze Gedragslijn. In het verslagjaar zijn er geen datalekken of andere AVG-overtredingen geweest die gemeld moesten worden aan de Autoriteit Persoonsgegevens.

Klachten en geschillen

Het pensioenfonds beschikt over een klachten- en geschillenregeling. Deze is ook op de website van het fonds gepubliceerd. In het verslagjaar zijn geen klachten ontvangen.

Integere bedrijfsvoering en risicobeheersing

Het beleid van het fonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. In dit kader heeft het bestuur de risico's van het fonds geanalyseerd. Een beschrijving van deze risico's alsmede de beheersingsmaatregelen zijn opgenomen in de ABTN van het fonds. In dit bestuursverslag wordt separaat verslag gedaan van de (mate van) risicobeheersing. Het bestuur is van mening dat met vorengenoemd risicobeleid, het periodiek (laten) uitvoeren van een ALM-studie, overige analyses alsmede overige periodieke rapportages zoals de risicomonitor en de administratieve rapportage, zorg wordt gedragen voor een integere bedrijfsvoering. Met de risicomonitor wordt de mate waarin recente volatiliteit doorwerkt in de (verwachte) ontwikkeling van de dekkingsgraad gemeten en wordt het bestuur in staat gesteld te beoordelen of het beleggingsbeleid in lijn is met de geformuleerde risicotoleranties.

Communicatie

Het fonds heeft een communicatieplan opgesteld. Het communicatieplan wordt jaarlijks geëvalueerd en aangepast. Via de website van het pensioenfonds (www.pensioenfondsworth.nl) wordt per doelgroep – werknemers, gepensioneerden en oud-werknemers – de specifiek voor deze doelgroep relevante informatie verstrekt.

Jaarlijks ontvangen de actieve deelnemers, de arbeidsongeschikte deelnemers met recht op premievrije pensioenopbouw en de pensioengerechtigden het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) inclusief toelichting. De gewezen deelnemers ontvangen eenmaal per vijf jaar een UPO.

Het UPO is ontwikkeld door pensioenfondsenkoepels en verzekeraars en geeft inzicht in de opgebouwde en eventueel nog te bereiken pensioenaanspraken. Doel van het UPO is dat alle pensioenuitvoerders eenzelfde pensioenoverzicht verstrekken waarmee (gewezen) deelnemers in staat worden gesteld om soortgelijke pensioenaanspraken uit meerdere bronnen afkomstig, bij elkaar op te tellen en te vergelijken. De aanspraken zoals vermeld in het UPO zijn eveneens zichtbaar in het nationaal pensioenregister. Via de website www.mijnpensioenoverzicht.nl kan elke burger door middel van de DigiD-code op eenvoudige wijze inzicht krijgen in de eigen (totale) pensioensituatie. Voor buitenlanders in de EU is een mogelijkheid tot inloggen op de website voorhanden, dat kan door middel van een Europees erkend inlogmiddel via eIDAS. Twee keer per jaar ontvangen alle actieven, gewezen deelnemers en gepensioneerden een nieuwsbrief van het pensioenfonds.

Uitvoeringskosten en kosten vermogensbeheer

Het bestuur werkt met een begroting voor de pensioen- en administratiekosten. Deze begroting wordt gedurende het jaar gevolgd. In 2020 heeft het fonds deelgenomen aan een benchmarkonderzoek van Institutioneel Benchmarking Instituut (IBI) waarmee inzicht is verkregen in het kostenniveau van het fonds. De uitkomsten van het onderzoek laten zien dat het fonds een gemiddeld kostenniveau heeft ten opzichte van vergelijkbare fondsen. Conform het in 2016 door de Pensioenfederatie gepubliceerde document "Aanbevelingen Uitvoeringskosten", zijn in navolgend kostenoverzicht de kosten van het pensioenbeheer en vermogensbeheer opgenomen. Het bestuur heeft kennisgenomen van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie over de mate waarin en de manier waarop pensioenfondsen hun uitvoeringskosten in beeld kunnen brengen en daarover kunnen rapporteren. Er wordt onderscheid gemaakt in de kosten van het pensioenbeheer en de kosten van het vermogensbeheer.

	2022	2021
Pensioenbeheer		
[a] Kosten per (actieve en pensioengerechtigde) deelnemer	€ 420,-	€ 421,-
Totaal pensioenuitvoerings- en administratiekosten	€ 956 duizend	€ 935 duizend
Aantal (actieve en pensioengerechtigde) deelnemers	2.274	2.222
Vermogensbeheer		
[b] Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,21%	0,21%
[c] Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,10%	0,05%
Totaal vermogensbeheerkosten	€ 881 duizend	€ 1.017 duizend
Totaal transactiekosten	€ 417 duizend	€ 223 duizend
Gemiddeld belegd vermogen	€ 411.022 duizend	€ 479.558 duizend
Totale kosten		
Pensioenbeheerkosten	€ 956 duizend	€ 935 duizend
Vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten)	€ 881 duizend	€ 1.017 duizend
Totale kosten	€ 1.837 duizend	€ 1.952 duizend
Totale kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,45%	0,41%
Totale kosten per (actieve en pensioengerechtigde) deelnemer	€ 808,-	€ 878,-

De kosten van het pensioenbeheer (zie a) bedragen per deelnemer € 420,- (2021: € 421,-) waarbij het aantal deelnemers gelijk is aan de som van het aantal actieve deelnemers en de gepensioneerden, totaal 2.274 (2021: 2.222). Bij de kosten van het pensioenbeheer worden de totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten, € 956 duizend (2021: € 935 duizend), zoals verantwoord in de jaarrekening meegenomen.

De stijging van de kosten pensioenbeheer heeft verschillende oorzaken. In 2022 zijn de actuaris- en advieskosten gestegen. Dit houdt verband met standpuntbepaling en voorbereidingen die het pensioenfonds treft voor de komst van het nieuwe pensioenstelsel. Deze kosten zullen in de komende jaren aanzienlijk stijgen indien de wetgeving van Wtp (Wet toekomst pensioenen) definitief wordt. Naast advieskosten zal AZL namelijk ingrijpende aanpassingen in administratiesystemen moeten doorvoeren.

Het pensioenfonds heeft in 2019 een maximaal aanvaardbaar kostenniveau per deelnemer vastgesteld voor pensioenuitvoering. Dit is bepaald op het gemiddelde van de peergroup blijkend uit de IBI-rapportage van 2019. Op basis van de rapportage over het verslagjaar 2019 is dit maximaal aanvaardbare niveau € 428,-.

Het pensioenfonds heeft ook een groot aantal gewezen deelnemers. Dit zijn oud deelnemers die niet meer bij ROCKWOOL (de werkgever) in dienst zijn en hun pensioenaanspraken niet naar een nieuwe werkgever hebben meegenomen. Indien de totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten worden verdeeld over alle actieve deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers, bedragen de kosten van het pensioenbeheer in 2022 per persoon € 297,- (2021: € 298,-).

De kosten van vermogensbeheer worden berekend over het belegd vermogen van het fonds. In 2022 is het belegd vermogen gedaald naar € 366,3 miljoen. In 2022 zijn daardoor de kosten van vermogensbeheer in euro's gedaald. De kosten zijn opgedeeld in de categorieën beheervergoedingen, transactiekosten en overige kosten.

Beheervergoedingen

Dit zijn de fiduciaire kosten plus de beheerkosten die in de fondsen zijn ingehouden. Deze bedroegen in 2022 € 764.171,-. Dit is € 94.221,- minder dan de € 858.392,- die over 2021 is gerapporteerd. De daling van het vermogen zorgde voor een daling van de beheerkosten in absolute bedragen.

Voor deze kosten wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de werkelijk in 2022 afgerekende bedragen. Wanneer deze bedragen niet beschikbaar zijn, worden door de externe manager aangeleverde bedragen genomen. Wanneer nodig worden de kosten bepaald op

basis van een schattingsmethodiek waarbij het gemiddeld belegd vermogen wordt vermenigvuldigd met de beheervergoeding.

Transactiekosten

Dit zijn kosten voor het maken van transacties, zowel in het reguliere portefeuillebeheer als ten behoeve van transitie. De transactiekosten bedroegen over 2022 € 417.309,-. In 2021 waren de kosten € 223.236,-. De hogere transactiekosten in 2022 zijn veroorzaakt door sterke bewegingen op de rentemarkt die bijsturing en aanpassingen in de portefeuille noodzakelijk maakten.

Bij de bepaling van de transactiekosten van beleggingsfondsen wordt onderscheid gemaakt in directe en indirecte transactiekosten. Directe transactiekosten bij beleggingsfondsen betreffen de in- en uitstapvergoedingen en de indirecte transactiekosten zijn de kosten bij aan- en verkoop van beleggingstitels binnen het betreffende fonds. De Pensioenfederatie schrijft voor dat de transactiekosten die binnen de beleggingsfondsen worden gemaakt (de indirecte kosten) worden bepaald op basis van look through. De transactiekosten uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen waren in 2022 0,10%.

Overige vermogensbeheerkosten

De overige kosten zijn onder meer de kosten van bewaarloon, en indien van toepassing overige kosten zoals bankkosten en kosten met betrekking tot settlement, advies, monitoring en administratie. Deze overige kosten bedragen over 2022 € 116.141,- (2021: € 158.400,-).

Totaal

De totale kosten vermogensbeheer komen daarmee uit op € 1,298 miljoen (2021: € 1,240 miljoen). Ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen bedragen de kosten vermogensbeheer 0,31% (2021: 0,26%).

Van het totaal aan vermogensbeheerkosten (beheerkosten plus overige kosten) van € 1.297.622,- is € 528.085,- rechtstreeks in rekening gebracht (zie de toelichting staat van baten en lasten).

Bij de rapportage van de kosten zijn de aanbevelingen en definities van de Pensioenfederatie in acht genomen. Dat wil zeggen dat de cijfers zijn gebaseerd op werkelijke kosten (indien aanwezig), hetzij een resultaat zijn van schattingen welke qua methodiek minimaal voldoen aan de vereisten van de Pensioenfederatie. Wanneer de beheerkosten zijn gefactureerd middels een factuur dan worden deze niet verwerkt in het resultaat van het beleggingsfonds, maar worden deze kosten verrekend met de cash op totaalniveau. Wanneer kosten worden bepaald op basis van schattingsmethodiek zijn deze wel verwerkt in de performance van het beleggingsfonds. De schatting van deze kosten wordt bepaald door het gemiddeld belegd vermogen te vermenigvuldigen met het standaardbeheervergoedingspercentage minus eventuele rebate fees. Wanneer de beheerkosten zijn gefactureerd middels een factuur dan worden deze niet verwerkt in het resultaat van het beleggingsfonds, maar worden deze kosten verrekend met de cash op totaalniveau. Wanneer kosten worden bepaald op basis van schattingsmethodiek zijn deze wel verwerkt in de performance van het beleggingsfonds. De schatting van deze kosten wordt bepaald door het gemiddeld belegd vermogen te vermenigvuldigen met het standaardbeheervergoedingspercentage minus eventuele rebate fees.

Kosten vermogensbeheer

Bedragen x € 1.000,-	Transactie- kosten exclusief				Totaal 2022	Totaal 2021
	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	aan- en verkoop- kosten	Aan- en verkoop- kosten		
Kosten per beleggingscategorie						
Vastgoed	19	0	0	9	28	31
Aandelen	51	0	0	148	199	193
Vastrentende waarden	402	0	35	225	662	531
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	472	0	35	382	889	755
Kosten overlay beleggingen	0	0	0	0	0	0
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	472	0	35	382	889	755
Overige vermogensbeheerkosten						
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen en bestuursbureau	36	0	0	0	36	77
Kosten fiduciair beheer	291	0	0	0	291	327
Bewaarloon	1	0	0	0	1	0
Advieskosten vermogensbeheer	10	0	0	0	10	12
Overige kosten	71	0	0	0	71	69
Totaal overige vermogensbeheerkosten	409	0	0	0	409	485
Totaal kosten vermogensbeheer	881	0	35	382	1.298	1.240

Benchmarkonderzoek

Het fonds heeft deelgenomen aan het benchmarking onderzoek 2020 van het Institutioneel Benchmarking Instituut (IBI). Dit onderzoek betrof het verslagjaar 2019. In de rapportage van dit onderzoek worden de resultaten van de deelnemende fondsen afgezet tegen het universum en de peergroup. Daarbij wordt rekening gehouden met de determinanten van de uitvoeringskosten. Door het berekenen van een onafhankelijke kostennorm gebaseerd op de asset allocatie van het fonds en de gemiddelde kosten van vergelijkbare pensioenfondsen, kan het kostenniveau beter worden beoordeeld en worden gezien in relatie tot het beleggingsbeleid en het langjarig rendement. Bij pensioenbeheer worden de kosten per deelnemer vergeleken met de geboden service, de complexiteit van de pensioenregeling(en) alsmede de mate van automatisering.

In de IBI-rapportage is het fonds ondergebracht in de peergroup "ondernemingspensioenfondsen met minder dan 10 duizend deelnemers". Deze peergroup bestond uit 15 fondsen. De belangrijkste bevindingen uit de rapportage zijn de volgende.

Algemeen:

- De algemene kosten per deelnemer waren in 2019 30% boven het gemiddelde van de peergroup;
- Het percentage doorbelasting van de algemene kosten aan vermogensbeheer is met 7% lager dan het gemiddelde van de peergroep van 25%;
- Een hogere doorbelasting van algemene kosten aan vermogensbeheer zal leiden tot lagere kosten per deelnemer voor pensioenbeheer.

Vermogensbeheer:

- De excesrendementen van aandelen en vastrentende waarden zijn hoger dan het peergroep gemiddelde;
- Het excesrendement van vastgoed is lager dan het peergroep gemiddelde;
- De overige vermogensbeheerkosten zijn lager dan van de peergroup;
- De kosten voor aandelen en vastrentende waarden zijn lager dan de gemiddelde kosten van de peergroup.

Pensioenbeheer:

- De kosten per deelnemer op basis van de definitie van de Pensioenfederatie zijn lager dan het gemiddelde van de peergroup, de deelnemerskosten op basis van alle deelnemers zijn hoger;
- De kosten pensioenbeheer zijn de afgelopen vijf jaar gedaald met 16%, dit is een grotere daling dan voor de peergroup (-2%) en het universum (-3%).

De lagere kosten van het pensioenfonds ten opzichte van de peergroup op het terrein van vermogensbeheer hebben verschillende oorzaken. Allereerst heeft het pensioenfonds bij het vernieuwen van het contract in 2018 een kostenverlaging weten te realiseren. Daarnaast heeft het pensioenfonds een bewuste keuze gemaakt voor passieve beleggingen. Daarbij geldt overigens ook dat de hieraan verbonden kosten voor het pensioenfonds lager zijn dan de kosten van passief beleggen die is geconstateerd in de peergroup. Tenslotte heeft het pensioenfonds ook bewust gekozen voor een eenvoudige beleggingsportefeuille: er wordt bijvoorbeeld niet belegd in categorieën als private equity en direct vastgoed. Deze categorieën hebben veelal een hoger kostenniveau. Naar het oordeel van het pensioenfonds zijn de huidige kosten van vermogensbeheer passend bij de aard en omvang van de beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds blijft alert op de hoogte van de beleggingskosten en de ontwikkeling daarvan in de markt. Het streven is deze kosten lager te laten zijn (blijven) dan het gemiddelde van de peergroup.

Het bestuur heeft in 2021 besloten niet meer jaarlijks deel te nemen aan een extern benchmarkonderzoek. Reden hiervoor is dat er geen wijziging is aangebracht in de inrichting van de beleggingsportefeuille. Het is daarom niet te verwachten dat de eindresultaten wezenlijk afwijken van de hiervoor genoemde resultaten. Het bestuur beziet jaarlijks op basis van marktomstandigheden en de samenstelling van de beleggingsportefeuille of een nieuw benchmarkonderzoek wenselijk is en op welke wijze daarin wordt voorzien.

6. Financiële positie van het fonds

Ontwikkelingen in 2022

Het belegd vermogen van het fonds (inclusief liquide middelen, vorderingen en schulden beleggingen) nam in het verslagjaar af met € 124,262 miljoen tot € 366,364 miljoen (2021: € 490,626 miljoen). Het portefeuillerendement op basis van total return bedroeg in 2022: -26,3%. Het renterisico is ultimo jaar voor ongeveer 60% afgedekt door middel van de DMR- fondsen van GSAM.

De voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening is ultimo 2022 vastgesteld op € 335,710 miljoen inclusief voorziening voor arbeidsongeschiktheid. De technische voorziening van het fonds is vastgesteld op basis van een door DNB voorgeschreven rekenrente.

Dekkingsgraad en solvabiliteitseisen

Op basis van de hiervoor genoemde beleggingen en technische voorzieningen bedraagt de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad per 31 december 2022 110,2%. Deze zogenaamde DNB-dekkingsgraad, die gehanteerd wordt voor de beoordeling of er sprake is van een dekkings- of reservetekort, is vastgesteld op basis van een door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 bedraagt 110,6%. Deze beleidsdekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde van de afgelopen 12 dekkingsgraden per maandeinde te nemen. Het Vereist Eigen Vermogen (VEV) onder het nFTK dient zodanig te zijn dat het fonds met 97,5% zekerheid volgend jaar voldoende vermogen heeft om de verplichtingen op marktconforme basis over te dragen. Het VEV wordt bepaald met behulp van een door DNB aangereikt standaardmodel. Het VEV bedraagt ultimo 2022 113,8%. Als de dekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad is er sprake van een reservetekort. Het minimaal vereist vermogen bedraagt 104,3%. Aangezien de dekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, is per 31 december 2022 sprake van een reservetekort. Het bij DNB ingediende herstelplan 2022 van het fonds is daarom in het eerste kwartaal van 2023 geactualiseerd en is in mei 2023 akkoord bevonden door DNB. In dit herstelplan is gerekend met een herstelperiode van 10 jaar.

Uitkomsten haalbaarheidstoets

Jaarlijks wordt door het pensioenfonds een haalbaarheidstoets uitgevoerd. Doel van de haalbaarheidstoets is onder meer inzicht te geven in de mate waarin pensioenfondsen in staat zijn in de toekomst toeslagen te verlenen op de (ingegane) pensioenen. In feite geeft de uitkomst van de haalbaarheidstoets daarbij aan of toekomstige pensioenuitkeringen inflatiebestendig zijn. Met de uitkomsten kunnen deelnemers pensioenfondsen beter met elkaar vergelijken. Sociale partners kunnen met de uitkomsten bepalen of de beoogde doelstellingen van de afgesproken pensioenregeling kunnen worden gerealiseerd. Voor het bestuur van het pensioenfonds zijn de uitkomsten van belang voor het bepalen van het financiële beleid van het pensioenfonds. Alle pensioenfondsen moeten dezelfde uitgangspunten hanteren bij het uitvoeren van de haalbaarheidstoets. De uitgangspunten zijn vastgesteld door DNB.

Een pensioenresultaat van 100% houdt in dat het pensioenfonds op de lange termijn in staat is de pensioenen zodanig te verhogen dat de inflatie wordt bijgehouden. Het pensioenresultaat wordt gedefinieerd als:

$$\frac{\text{De som van de verwachte uitkeringen inclusief verwachte toeslag o.b.v. het fonds beleid}}{\text{De som van de verwachte uitkeringen indien jaarlijks de volledige prijsindex zou worden toegekend.}}$$

Het verwachte pensioenresultaat (horizon 60 jaar) voor het hele fonds bedraagt 90,7% (vanuit feitelijke positie ultimo 2021), dat betekent een koopkrachtverlies van gemiddeld 9,3%.

	Grens	Realisatie 2022
Verwacht pensioenresultaat vanuit feitelijke dekkingsgraad	70,0%	90,7%
In een slecht weer scenario vanuit feitelijke dekkingsgraad		69,3%

Premie

Voor de financiering van de pensioenregeling is tussen de werkgever en het pensioenfonds in de uitvoeringsovereenkomst overeengekomen dat een doorsneepremie (als percentage van de premiegrondslagsom) zal worden betaald. De premie bedraagt 32,6% van de premiegrondslag alsmede de waarde van een verlofdag voor medewerkers ouder dan 40 jaar. Het fonds gaat uit van een gedempte kostendekkende premie. Bij een gedempte premie wordt de premie berekend als de som van een voortschrijdend gemiddelde van de rentetermijnstructuur met een periode van 10 jaar. De feitelijk betaalde premie over 2022 bedraagt € 13,959 miljoen. De door het fonds ontvangen premie in 2022 was niet kostendekkend om een opbouw van 1,875% toe te zeggen. De opbouw is voor 2022 vastgesteld op 1,440%.

Toeslagverlening

Het fonds heeft, naar aanleiding van de uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets in 2015 en het overleg met sociale partners, de toeslagambitie in 2015 gedefinieerd. Op basis van de uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets is een volledige toeslagverlening in de toekomst niet te verwachten. Dit is voornamelijk het gevolg van de huidige externe factoren (marktomstandigheden ten aanzien van de rentestand). Elk jaar wordt het voor toeslag beschikbare vermogen vastgesteld. Voor zover het vermogen boven de beleidsdekkingsgraad van 110% uitkomt is toeslagverlening mogelijk. Bij een beleidsdekkingsgraad tussen 110% en 130% is de toeslag een percentage van hetgeen er verleend zou moeten worden. Wanneer de dekkingsgraad hoger is dan 130% is volledige toeslagverlening mogelijk. Tevens kan dan door het bestuur worden besloten tot incidentele (inhaal)toeslagverlening.

De toeslagverlening voor deelnemers wordt gebaseerd op de CAO-loonronde van de werkgever. Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden wordt de toeslagverlening gebaseerd op het CPI alle huishoudens sept/sept. Zodra de financiële positie dit toelaat kan het bestuur eventueel besluiten tot het toekennen van inhaaltoeslag.

Gezien de financiële positie van het fonds werd er sinds 2007 geen toeslag verleend. In 2022 bestond de wettelijke mogelijkheid om toeslagen te verlenen op pensioenen bij een dekkingsgraad hoger dan 105%. Het bestuur heeft gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Per 1 januari 2023 zijn de ingegane pensioenen en de pensioenen van gewezen deelnemers verhoogd met 6,4%. De pensioenaanspraken van actieve deelnemers zijn verhoogd met 2,8%. Het bestuur heeft een met het bestaande indexatiebeleid afwijkend indexatiebesluit genomen om de volgende redenen. Allereerst omdat hiertoe de wettelijke mogelijkheid werd geboden in combinatie met de maatschappelijke roep om ruim invulling te geven aan de wettelijke mogelijkheden en de economische omstandigheden (lees: hoge inflatie). Daarnaast is overwogen dat het fonds een forse indexatieachterstand heeft. Bij de toegekende toeslag is rekening gehouden met de benodigde dekkingsgraad bij invaren in het nieuwe pensioenstelsel. De aan de actieven en inactieven verleende toeslagpercentages zijn naar het oordeel van het bestuur evenwichtig: de achterstand in indexaties van beide groepen komt hiermee op een vergelijkbaar niveau en de gevolgen voor verwacht pensioenresultaat valt binnen de grens van evenwichtigheid. Weliswaar zijn de effecten van de toeslagverlening voor inactieven gunstiger dan voor actieven, daar staat tegenover dat in de afgelopen jaren de actieven een voordeel hebben genoten doordat bij de pensioenopbouw sprake was van een lagere premiedekkingsgraad dan 100%.

Onderstaand een overzicht van de toegepaste toeslag in vergelijking met de werkelijke toeslagfactoren:

Tabel per 1 januari	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Deelnemers						
Werkelijke toeslag	2,80%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Toeslag factoren	2,80%	3,60%	3,30%	0,00%	4,00%	2,00%
Gewezen deelnemers/ gepensioneerden						
Werkelijke toeslag	6,40%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Toeslag factoren	14,50%	2,70%	1,30%	2,60%	1,88%	1,50%

Verlaging

Wanneer de beleidsdekkingsgraad 5 jaar achter elkaar lager is dan 104,3% moeten de (opgebouwde) pensioenen worden verlaagd. Dit was eind 2022 niet meer het geval, eind 2022 was de beleidsdekkingsgraad hoger dan 104,3%. Hierdoor hoeft bij een toekomstige daling van de dekkingsgraad onder het minimaal vereist niveau van 104,3% niet direct een verlaging plaats te vinden. Op dat moment start een nieuwe vijfjaars periode waarin directe verlaging van pensioenen achterwege kan blijven. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 113,8% moet een herstelplan worden gemaakt waaruit blijkt dat dit niveau weer binnen 10 jaar wordt gehaald. Op basis van de

dekkingsgraad aan het begin van het jaar wordt bepaald of dat gaat lukken. De cijfers per 1 januari 2022 geven aan dat geen korting nodig is uit hoofde van het niet halen van de grens van 113,8%. Op basis van het geactualiseerde herstelplan blijkt dat uitgaande van de dekkingsgraad eind 2022 een herstel binnen 10 jaar naar het minimum reserveniveau mogelijk is. Dit wordt naar de positie eind 2023 opnieuw geëvalueerd. Als blijkt dat herstel dan niet meer mogelijk is binnen de gestelde termijn van 10 jaar is een korting noodzakelijk. Het bestuur heeft wel besloten dat een noodzakelijke korting kan worden verdeeld over 10 jaar wanneer herstel niet binnen 10 jaar lukt. Op deze manier wordt de jaarlijkse korting beperkt.

7. Pensioenregeling

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit voor de werknemers van ROCKWOOL B.V. alsmede de (directe of indirecte) dochtermaatschappijen waarvoor de CAO voor ROCKWOOL geldt (hierna te noemen werkgever). De wederzijdse verantwoordelijkheden, rechten en (financiële) plichten zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst met de werkgever. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen met betrekking tot de aanmelding van deelnemers, premievaststelling, de wijze en het tijdstip van premiebetaling en het verlenen van toeslagen. Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit voor de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden en nabestaanden die rechten hebben verworven op grond van het pensioenreglement.

Dat geldt tevens voor arbeidsongeschikte deelnemers die premievrije rechten hebben opgebouwd in vorige regelingen. De regeling kan worden geclassificeerd als een collectieve beschikbare premieregeling. Indien de benodigde pensioenpremie voor de reglementaire opbouw dit maximum overschrijdt zal dit leiden tot een verlaagde toekomstige pensioenopbouw. De pensioenregeling heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst.

De belangrijkste kenmerken per 1 januari 2023 van de regeling zijn als volgt:

- Pensioensysteem: Pensioenregeling gebaseerd op voorwaardelijk geïndexeerd middelloon
- Pensioenleeftijd: 68 jaar
- Franchise: € 20.626 (2022: € 20.065,-)
- Pensioengevend salaris: 12 x maandsalaris inclusief persoonlijke en/of ploegentoeslag plus 8% vakantietoeslag en eindejaarsuitkering tot maximaal € 128.810 (2022: € 114.866,-)
- Pensioengrondslag: Pensioengevend salaris minus Franchise
- Opbouwpercentage: Maximaal 1,875% van de pensioengrondslag, voor 2023 vastgesteld op 1,457% (2022: 1,440%)
- Nabestaandenpensioen: 70% van het ouderdomspensioen op opbouwbasis
- Wezenpensioen: 20% van het partnerpensioen
- Werknemersbijdrage: 12,6% van de premiegrondslag
- Werkgeversbijdrage: 20% van de premiegrondslag

Pensioenleeftijd 68 jaar

Voor het fonds is de pensioenleeftijd 68 jaar.

8. Beleggingen

Algemene ontwikkelingen

Totaal belegd vermogen

Het totaal belegd vermogen inclusief liquide middelen en vorderingen en schulden beleggingen per 31 december 2022 bedraagt € 366,364 miljoen. Voor de samenstelling van het belegd vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Beleggingsplan

Voor de invulling van de portefeuille zijn de uitgangspunten van het fonds ongewijzigd gebleven:

- Voorkeur voor eenvoud en gemak. Geen behoefte aan complexe en illiquide beleggingen.
- Renteafdekking op maat en uitbesteding van alle werkzaamheden met betrekking tot onderpand-uitwisseling en EMIR-vereisten.
- Sterke voorkeur voor passief beleggen
- Nadruk op verlaging van kosten van het vermogensbeheer.
- In 2022 heeft het pensioenfonds een nieuwe ALM-studie uitgevoerd op basis waarvan de huidige ALM-kaders zijn herbevestigd. Vervolgens heeft het pensioenfonds een evaluatie uitgevoerd van de beleggingsmix middels een Strategische Asset Allocatie-studie. De beleggingsmix voor het fonds is vastgesteld op 70% vastrentende beleggingen, 25% zakelijke beleggingen en 5% vastgoed-beleggingen.

In 2022 zijn 'Nederlandse woninghypotheken' in de portefeuille opgenomen en is het aandeel 'liquide' verlaagd. De keuze voor Nederlandse woninghypotheken is ingegeven door de aantrekkelijkheid van deze beleggingscategorie. Binnen de portefeuille zorgt deze categorie voor diversificatie, een vermindering van het totale risico en een verhoging van het verwacht rendement. Na een uitgebreide analyse is gekozen voor een belegging in het A.s.r. 100% non-NHG Fund.

ESG-beleggingen

In het beleggingsplan is opgenomen dat het fonds niet wenst te beleggen in fondsen die opereren in strijd met de voorschriften aangaande milieu en klimaat, mensenrechten, kinderarbeid en discriminatie. Bij de keuze van beleggingen is voor een deel rekening gehouden met de ESG-criteria van het pensioenfonds. De aandelen zijn belegd in fondsen die voldoen aan deze criteria. Per ultimo 2022 vertegenwoordigen de aandelenbeleggingen 28,3% (2021: 26,0%) van het totaal belegd vermogen. Verder heeft het bestuur van het pensioenfonds in 2021 de overtuigingen ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen bepaald. Dit heeft begin 2022 geleid tot het vaststellen van het nieuwe beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Het fonds heeft geen specifiek ESG-beleid geformuleerd hoe rekening wordt gehouden met gebeurtenissen op ESG-gebied die een negatief resultaat op de beleggingen kunnen hebben. Het fonds opteert voor kwalificatie als artikel 6 SFDR fonds.

Terugblik

Macro economische ontwikkelingen 2022

In 2022 trad onverwacht een enorme wereldwijde stijging van de inflatie op. Deze toename werd veroorzaakt door knelpunten bij de productie van goederen veroorzaakt door de pandemie en door forse stijgingen van energieprijzen mede vanwege de oorlog in Oekraïne. In Nederland kwam de inflatie ruim in de dubbele cijfers. Centrale banken hebben prijsstabiliteit als belangrijkste doelstelling en werden door de hoge inflatie gedwongen in te grijpen. Met forse renteverhogingen slaagden centrale banken erin om een duidelijke stijging van de lange termijn inflatieverwachtingen te voorkomen. De reeks van forse renteverhogingen droeg echter wel bij aan een flinke groeivertraging.

In de VS waren renteverhogingen ook nodig omdat de Amerikaanse economie enigszins oververhit was. De te krappe arbeidsmarkt dreigde via loonstijgingen de inflatie verder aan te wakkeren. De Amerikaanse centrale bank voerde hierdoor extra rentestijgingen door en dit zorgde voor een sterkere dollar. De zwakkere Euro vergrootte vervolgens via hogere importprijzen het inflatieprobleem in Europa.

Financiële markten 2022

De ontwikkelingen van economisch groei en inflatie gecombineerd met politieke onzekerheden vertaalden zich in 2022 in negatieve rendementen bij vrijwel alle beleggingscategorieën. De hoge inflatie en de renteverhogingen door centrale banken resulteerden bijvoorbeeld in een forse stijging van rentes op staatsobligaties. Het rendement op deze veilige obligaties was hierdoor sterk negatief. Het rendement op de minder veilige obligaties was niet alleen negatief vanwege deze renteontwikkelingen, maar ook omdat vanwege de flinke groeiafzwakking de extra benodigde (risico)premie bovenop de rente sterk steeg. Ook aandelen lieten negatieve

rendementen zien. De rente is een belangrijke variabele bij de waardering van aandelen en hogere rentes zetten deze waarderingen onder druk. Opkomende markten bleven daarbij weer achter bij aandelen van ontwikkelde landen. Vastgoed was met een positief rendement, ondanks de rentestijging, een positieve uitzondering in de portefeuille. Economische ontwikkelingen werken echter vaak met enige vertraging door in de waardering van vastgoed.

Feitelijke allocatie

Strategische allocatie per 31-12-2022

	Strategische allocatie	Feitelijke allocatie
Vastrentende waarden (inclusief liquiditeiten)	70,0%	65,8%
Aandelen	25,0%	28,3%
Vastgoed	5,0%	5,9%

Bandbreedtes

Voor ieder type belegging in de assetmix geldt de volgende bandbreedtes:

Vastrentende waarden	+ of - 5%
Aandelen	+ of - 7%
Vastgoed	+ of - 2%

Verdeling rendement:

De beleggingsportefeuille van pensioenfonds Rockwool behaalde over 2022 een totaal rendement van -26,3%. Onderstaande tabel geeft een verder overzicht over de rendementen van de verschillende portefeuilles.

	Rendement	Benchmark
Vastrentende waarden	-29,8%	-27,6%
Aandelen	-18,6%	-17,6%
Vastgoed	-19,4%	-20,2%
Totaal rendement	-26,3%	-24,7%

Totale portefeuille

Het rendement op de totale portefeuille is in 2022 uitgekomen op -26,3%. De beleggingen van het pensioenfonds zijn ingedeeld naar een matching en een return portefeuille. Door deze administratieve indeling van de beleggingsportefeuille in twee componenten is het pensioenfondsbestuur in staat om de kwaliteit van haar beleggingsbeleid (waaronder het renterisicobeleid) en de onderliggende factoren beter te analyseren.

Rendement matching portefeuille

Uitgangspunt is een renteafdekking van 60% op basis van de swap-curve. Dit betekent dat de waarde van de matchingportefeuille voor circa 66,5% meebeweegt met de verplichtingen van het fonds op basis van de UFR-curve. Merk op dat per 1 januari 2023 een nieuwe UFR-methodiek van kracht is geworden, waarmee het verschil tussen de marktcurve en de UFR-curve nagenoeg geheel is verdwenen. De allocatie naar de matching portefeuille bedraagt 65,8% per 31 december 2022. Het rendement van de matching portefeuille bedroeg over 2022 -29,8% tegen een rendement op de benchmark van -27,6%. Dit komt primair door de het uitlopen van de spreads van de bedrijfsobligaties en de hypotheek, waardoor het rendement op deze categorieën achter is gebleven bij dat van de kortlopende renteswaps (van de benchmark).

DMR-fondsen

Het rendement op de DMR-fondsen bedroeg in 2022 - als gevolg van de sterk gestegen rente - -41,0%. Per ultimo 2022 was belegd in de DMR-fondsen L en XL. Deze fondsen verschillen vooral qua duratie. Van de fondsen wordt gebruik gemaakt ter invulling van de beoogde renteafdekking van 60% op basis van de swap-curve. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de (meer beperkte) bijdrage van de bedrijfsobligaties en hypotheeklen aan de renteafdekking. De renteafdekking bleef gedurende 2022 zowel voor de totale renteafdekking als voor de renteafdekking per looptijdsegment binnen de daarvoor opgestelde bandbreedtes.

Rendement Returnportefeuille

Het pensioenfonds belegt binnen de returnportefeuille naast twee passieve aandelenfondsen in beursgenoteerd vastgoed. De allocatie naar de returnportefeuille bedraagt 34,2% per 31 december 2022, bij een norm van 30%. De hogere weging komt voort uit marktontwikkelingen, vooral door de gestegen rente. Ook de weging van vastgoed lag ultimo 2022 iets boven de norm (5,9% versus 5,0%).

Het rendement van de returnportefeuille bedroeg over geheel 2022 -18,7% bij een benchmarkrendement van -17,9%. Het rendement is als volgt opgebouwd:

- Het rendement van de aandelen in de ontwikkelde markten; deze rendeerden -18,8% (versus -17,9% benchmarkrendement).
- Het rendement van de aandelen uit opkomende markten; deze rendeerden -16,0% (versus -14,9% benchmarkrendement).
- Het rendement van vastgoed; deze beleggingscategorie rendeerde in het verslagjaar -19,4% (versus -20,2% benchmarkrendement).

Toelichting Returnportefeuille

Voor de mondiale aandelenmarkten was 2022 een zeer slecht jaar. Het negatieve relatieve rendement van Wereldwijde aandelen en opkomende markten komt vooral door de gehanteerde benchmark. De portefeuille wordt ingevuld met 'Custom ESG' fondsen van Northern Trust. Deze fondsen sluiten de bedrijven met de meest slechte ESG-scores uit om te komen tot een 'Custom ESG'-benchmark. Deze benchmarks hebben in 2022 een hoger negatief rendement laten zien dan de standaard grijze benchmarks, hetgeen zorgt voor de gerapporteerde underperformance.

Toelichting vastgoed

De totale portefeuille heeft in 2022 een negatief rendement gehaald van -19,4%, en heeft het daarmee iets beter gedaan dan de benchmark (-20,2%). Het CBRE Eurosis Fund is in 2022 verder afgebouwd en eind 2022 was dit volledig geliquideerd.

Vooruitzichten

In de laatste maanden van 2022 wordt al een afname zichtbaar van de door de pandemie veroorzaakte productieproblemen. Wanneer deze ontwikkeling doorzet dan ontstaat weer een neerwaarts effect op de prijsontwikkeling. De te verwachten groeifazwakking of zelfs recessie heeft een vergelijkbaar effect. De mate waarin de inflatie daalt is echter onzeker. Het duurt bijvoorbeeld altijd enige tijd voordat hogere inputkosten zoals loonstijgingen in de prijzen zijn verwerkt. Deze doorberekening zal nog enige tijd voor een prijsopdrijvend effect zorgen.

De inflatieontwikkeling bepaalt in belangrijke mate het beleid van centrale banken. Bij een duidelijke daling van de inflatie is het einde aan de reeks van renteverhogingen aanstaande. De beleidsrente kan bij een combinatie van een sterke inflatiedaling en een sterke groeifazwakking zelfs al weer wat worden verlaagd. Deze omgeving vertaalt zich vooral voor obligaties in positieve rendementen. De vooruitzichten zijn totaal anders bij een hardnekkig hoog blijvende inflatie. In dat geval zijn er meer renteverhogingen te verwachten en kan de kapitaalmarktrente nog verder stijgen.

De extra premie op de rente bij de minder veilige obligaties zorgt voor een goede buffer wanneer de economisch groei sterk tegenvalt. Voor de risicovolle beleggingen zoals aandelen hangt echter veel af van de mate van de groeifazwakking. Als de economie in een recessie terechtkomt zijn de huidige winstverwachtingen voor de komende periode nog veel te hoog. Over een wat langere periode is het verwachte aandelenrendement wel positief.

9. Risicoparagraaf

Beleid integraal risicomanagement

Voor een financiële instelling zoals een pensioenfonds behoort het bewust aangaan en beheersen van financiële risico's tot de kerntaken. Daarnaast heeft het fonds te maken met een groot aantal niet-financiële risico's. Integraal risicomanagement (hierna: IRM) is een middel om de risico's waaraan het pensioenfonds is blootgesteld en de beheersing daarvan af te stemmen op de missie, visie en strategie van het pensioenfonds en daarmee in belangrijke mate bij te dragen aan de realisatie hiervan. In het IRM-beleid van het fonds wordt beschreven op welke wijze hieraan invulling wordt gegeven.

Het IRM-beleid beschrijft de volgende elementen:

- Het doel van IRM, namelijk:
 - Inzichtelijk maken in welke mate risico wenselijk en acceptabel is;
 - Inzicht geven in alle risico's;
 - Overzicht bieden om prioriteiten te kunnen stellen en;
 - Mogelijkheden bieden om bij te sturen naar een wenselijk niveau.
- Uitgangspunten en randvoorwaarden voor effectief IRM, zoals onder meer een integrale benadering, een gezonde risicocultuur waarin sprake is van risicobewustzijn en koppeling van impact van risico's aan de missie, visie en strategie van het pensioenfonds;
- Inrichting van de IRM governance organisatie en de sleutelfuncties. Hierin wordt de verdeling van taken en verantwoordelijkheden binnen het IRM beschreven, gebaseerd op het principe van 'three lines of defense';
- Inrichting van het IRM-proces. Dat betreft een herhalend proces (cyclus) en bestaat uit de stappen attitude (risicohouding), identificatie, analyse en evaluatie;
- Wijze waarop het pensioenfonds invulling geeft aan de processtappen (de methodiek);
- De wijze waarop het pensioenfonds invulling geeft aan monitoring en rapportage.

Het pensioenfonds heeft in overleg met sociale partners een risicohouding voor beleggingsrisico's vastgesteld. De kwalitatieve beschrijving en de kwantitatieve uitwerking van de risicohouding op basis van grenzen is vastgelegd in de ABTN. Op basis van deze risicohouding heeft het bestuur het beleggingsbeleid bepaald. Daarnaast heeft het pensioenfonds een risicohouding vastgesteld voor niet-financiële risico's. Dit bepaalt de gewenste mate van beheersing.

Risico's en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt beschreven aan welke risico's het pensioenfonds is blootgesteld, wat de voornaamste risico's zijn en wordt op hoofdlijnen ingegaan op de beheersing en monitoring daarvan.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar financiële risico's en niet-financiële risico's.

Financiële risico's

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De financiële risico's worden onder meer gemeten door middel van een periodieke ALM-studie en een jaarlijkse haalbaarheidstoets. Met betrekking tot financiële risico's worden de volgende risicocategorieën onderscheiden:

- Verzekeringstechnisch risico (actuariel);
- Beleggingsrisico.

Het beleggingsrisico wordt, naast de ALM studie, tevens gemeten aan de hand van het door DNB opgelegde standaardmodel voor het bepalen van het vereist eigen vermogen. Op basis van het standaardmodel bestaat het solvabiliteitsrisico voor het pensioenfonds uit de volgende risicocategorieën:

- Renterisico (S1);
- Zakelijke waarden risico (S2);
- Valutarisico (S3);
- Grondstoffenrisico (S4);
- Kredietrisico (S5);
- Verzekeringstechnisch risico (S6)
- Liquiditeit, Concentratie, Operationeel en Actief Beheer (S7 t/m S10).

Voor verdere kwalitatieve uitleg en kwantificering van deze risico's, alsmede de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt, wordt verwezen naar de risicoparaagraaf bij de toelichting op de jaarrekening. Hier wordt tevens de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt uitgesplitst.

Twee belangrijke solvabiliteitsrisico zijn het renterisico en het zakelijke waarden risico. Het renterisico is het risico als gevolg van een mismatch tussen de looptijd van de verplichtingen en de bezittingen. Bij een rentedaling nemen de verplichtingen, als gevolg van een langere looptijd, sterker toe in waarde dan de bezittingen. Om deze mismatch te beperken dekt het pensioenfonds het renterisico gedeeltelijk af. Het pensioenfonds loopt daarnaast het risico op een waardedaling van de beleggingen in zakelijke waarden. Het pensioenfonds belegt bewust in deze risicovolle beleggingen om de ambitie, het realiseren van tenminste een nominaal pensioen, te kunnen halen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door onder meer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en landen.

Niet-financiële risico's

Met betrekking tot niet-financiële risico's worden de volgende risicocategorieën onderscheiden:

1. Pensioenbeheer	2. Vermogensbeheer	3. Interne processen en besluitvorming	4. Strategisch
1.1 Kwaliteit	2.1 Kwaliteit	3.1 Governance	4.1 Afhankelijkheid/draagvlak
1.2 Continuïteit	2.2 Continuïteit	3.2 Operationeel	4.2 Verandervermogen
1.3 Integriteit	2.3 Integriteit	3.3 IT	4.3 Beeldvorming extern
1.4 IT	2.4 IT	3.4 Juridisch	4.4 ESG
		3.5 Integriteit	

Een aantal categorieën is verder onderverdeeld in subcategorieën. Het pensioenfonds heeft concrete risicodefinities en –scenario's vastgelegd waarmee een concreet beeld bestaat van de risico's. Voor de geïdentificeerde risico's is door middel van een 'self assessment' bepaald hoe groot het risico wordt ingeschat, zowel in termen van kans en impact als in termen van bruto (zonder beheersmaatregelen) als netto (ná beheersmaatregelen). De ingeschatte risico's worden afgezet tegen de risicohouding en vervolgens wordt bepaald in hoeverre actie wenselijk is. Dit betreft een kosten/baten afweging die kan leiden tot het aanpassen van beheersing, het overdragen, het vermijden of het accepten van het risico. Het pensioenfonds heeft de methodiek en de uitkomsten van het 'self assessment' voor alle risicocategorieën vastgelegd.

Ter invulling van de monitoring is een proces ingericht dat leidt tot een rapportage aan het bestuur op kwartaalbasis over genoemde risico's. Hierin wordt gerapporteerd over wijzigingen in risico's en beheersing gedurende het kwartaal.

Ter illustratie van het IRM-proces worden hieronder enkele risico's beschreven.

Catastrofe risico

Onder catastrofes schaaft het fonds zowel 'Black Swans' als 'Perfect Storms'. 'Black Swans' zijn gebeurtenissen die niet eerder zijn waargenomen en waarvan dus ook niet bekend is of ze kunnen voorkomen. 'Perfect Storms' zijn gebeurtenissen die het gevolg zijn van onwaarschijnlijke samenloop van omstandigheden die elk voor zich bekend en hanteerbaar zijn, maar in hun samenhang een calamiteit opleveren. Uitzonderlijke, onvoorziene en onwaarschijnlijke gebeurtenissen kunnen een grote en soms een extreme invloed hebben op het rendement van een gevolgde (beleggings)strategie. Dit soort catastrofes komen niet voort uit een modelleerbaar toeval, maar uit onverwachte en onvoorziene gebeurtenissen dikwijls resulterend in financiële crashes.

Het bestuur realiseert zich dat dergelijke zoals hierboven omschreven onvoorspelbare omstandigheden, die buiten de directe invloedssfeer van het bestuur liggen, zich kunnen voordoen. Het bestuur beoordeelt het catastrofe risico als een strategisch risico en heeft daarbij een sterke risicobereidheid.

Rentemismatchrisico

De rentegevoeligheid op basis van de marktrente van de nominale pensioenverplichtingen is groter dan de rentegevoeligheid van de beleggingen. De fondsbeleggingen bestaan enerzijds uit 70% vastrentende waarden en anderzijds 30% zakelijke waarden. Bij een rentedaling stijgt de contante waarde van de verplichtingen door deze "mismatch" in rentegevoeligheid veel sterker dan de actuele waarde van de aangehouden beleggingen. Deze mismatch qua duratie (circa 20 van de verplichtingen versus circa 14 van de beleggingen) heeft grote impact op de dekkingsgraad van het fonds bij een rentewijziging.

Het bestuur beschouwt het renterisico als een financieel risico en het bestuur kent daarmee hier een sterke risicobereidheid aan toe. Het rentemismatchrisico wordt niet volledig afgedekt.

Om het negatieve effect van rentedalingen op de financiële positie te beperken en de nominale dekkingsgraad te beschermen dekt het fonds strategisch 60%, op basis van swaprente, van het renterisico af. Deze afdekking vindt plaats door middel van de DMR-fondsen van GSAM. Het overlaymanagement heeft het fonds uitbesteed aan GSAM. Het fonds dekt bewust niet het hele rentemismatchrisico af, aangezien een rentestijging een positief effect heeft op de dekkingsgraad. Het bestuur kiest voor bescherming van de nominale dekkingsgraad.

Uitgaande van de financiële situatie ultimo 2021 leidt een parallelle rentedaling van 1%-punt over alle looptijdsegmenten (beleggingsmix, verplichtingenstructuur):

- Bij nul renteafdekking tot een daling van de dekkingsgraad van circa 20%-punt;
- Bij een renteafdekking van bijna 60% tot een daling van de dekkingsgraad van circa 8%-punt.

Macro langlevenrisico

Dit risico verwijst naar de constatering dat we allen langer kunnen leven dan oorspronkelijk verwacht. Waar te nemen valt dat de levensverwachting van de werkende bevolking, met verschillen per sector, significant hoger is dan die van de totale bevolking. De stijgende levensverwachting en daarmee samenhangend de resultaten van het sterftegrondslagen-onderzoek leiden tot een stijging van de verplichtingen van het fonds, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het bestuur houdt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen rekening met de toekomstige levensverwachting van de verschillende groepen (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Er is sprake van een op de fondsspecifieke kenmerken toegesneden ervaringssterfte, bepaald door Willis Towers Watson. Dit resulteert in correctiefactoren voor ervaringssterfte.

Op macroniveau is in Nederland, en daarom ook op ons fonds, een belangrijke maatregel van toepassing door de verplichting tot langer doorwerken, i.e. het levensaanpassingsmechanisme. Er vindt dan langer pensioenopbouw plaats en gepoogd wordt om de gemiddelde uitkeringsduur te bestendigen. Dit geldt naast de slapers ook voor de actieve deelnemers van ons fonds.

Het bestuur beschouwt het macro langlevenrisico als een verzekeringstechnisch risico behorende tot de categorie financiële risico's.

Uitbestedingsrisico

Het bestuur heeft de uitvoering uitbesteed van de pensioenregeling (rechten- en uitkeringen-administratie), het vermogensbeheer en de financiële administratie, maar blijft als bestuur eindverantwoordelijk voor deze processen en resultaten. Uitbesteding draait om de afweging van zelf doen versus door derden op structurele basisactiviteiten te laten verrichten. De beslissing tot uitbesteding is van strategische aard. Periodiek wordt deze beslissing herijkt. Aan uitbesteding zijn belangrijke voordelen verbonden zoals schaalvoordelen (kosten), hogere kwaliteit (specialisatie) en continuïteit, maar brengt ook risico's met zich mee. Het uitbestedingsrisico houdt onder andere in dat de uitvoerders mogelijk niet conform contractuele bepalingen, SLA en/of mandaat handelen met daaraan verbonden materiële nadelen.

Voor de uitbesteede dienstverlening is door het fonds een drietal ISAE 3402 rapportages type II, alsmede een ISAE 3000 rapportage, beoordeeld. Deze rapportages hebben betrekking op de inrichting en werking van de interne beheersing op het vlak van pensioenbeheer en financiële administratie, vermogensbeheer en financieel balansrisicomanagement. De ISAE 3402 type 2-rapportages zijn tijdig verstrekt en zijn door het bestuur beoordeeld en na uitleg door AZL en GSAM akkoord bevonden.

Het bestuur heeft gedurende het verslagjaar de inhoud van periodieke rapportages over financiële en niet-financiële prestaties beoordeeld.

Frauderisico

Fraude wordt gedefinieerd als zichzelf dan wel anderen onrechtmatig bevoordelen door misbruik van vertrouwen. Het risico bestaat dat door frauduleus handelen de reputatie of belangen van het fonds worden geschaad. Ter voorkoming van fraude heeft het fonds onder meer de volgende beheersmaatregelen getroffen:

1. Toepassing van functiescheiding en het 4-ogenprincipe;
2. Het vastleggen van procedures en criteria ter zake van mandatering door bestuurders en medewerkers;
3. Het opstellen van procedures voor het aanstellen van uitbestedingspartners en externe vermogensbeheerders.

IT-risico

In 2021 is het eerder uitgevoerde risico-assessment niet-financiële risico's geactualiseerd waarin onder meer specifiek aandacht is besteed aan de IT-risico's van het fonds. Aan de hand van de ingeschatte inherente risico's en de reeds aanwezige beheersmaatregelen is in beeld gebracht waar aanvullende actie wenselijk en noodzakelijk werd geacht. De geïdentificeerde risico's liggen op een toelaatbaar en acceptabel niveau. De IT-risico's zijn verder onderdeel van de continue monitoring en onderdeel van de rapportage die op kwartaalbasis uit hoofde van risicomanagement plaatsvindt.

Crisisplan

Het bestuur heeft een crisisplan opgesteld als handelingsplan om adequaat en tijdig te reageren indien extreme situaties zich voordoen. Indien de dekkingsgraad zich bevindt onder de kritieke dekkingsgraad zullen onvoorwaardelijke pensioenkortingen kunnen volgen. Na toepassing van deze beheersmaatregelen acht het fonds het netto risico als acceptabel.

De risicobeheersings- en controlesystemen zijn erop ingericht om een redelijke mate van zekerheid te bereiken ten aanzien van de identificatie en het beheersen van risico's. Deze systemen kunnen geen volledige zekerheid bieden voor het daadwerkelijk behalen van de strategische, operationele en financiële doelstellingen, noch kunnen de systemen alle fouten van materieel belang, fraudegevallen en het niet voldoen aan alle relevante wet- en regelgeving volledig voorkomen. Het bestuur heeft maatregelen getroffen om de kans op en de impact van de genoemde risico's waar mogelijk terug te brengen tot een niveau dat past bij het gewenste risicoprofiel van het fonds.

Inherente beperkingen aan beheersings- en controlesystemen

Het bestuur neemt daarbij in aanmerking dat hierbij sommige risico's geheel of grotendeels buiten zijn invloedssfeer liggen zoals bijvoorbeeld demografische ontwikkelingen en ontwikkelingen op de financiële markten.

Terugblik IRM

De sleutelfunctiehouder risk is betrokken bij de voorbereiding van bestuursbesluiten en rapporteert op kwartaalbasis relevante wijzigingen in risico's.

Verzekerdenbestand

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2021	1.215	917	1.007	3.139
Mutaties door:				
– Nieuwe toetreding	275	0	0	275
– Ontslag met premievrije aanspraak	-218	218	0	0
– Waardeoverdracht	0	-25	0	-25
– Ingang pensioen	-17	-28	59	14
– Afkoop	0	0	-3	-3
– Overlijden	-2	-5	-41	-48
– Andere oorzaken ¹⁾	-1	-132	0	-133
Mutaties per saldo	37	28	15	80
Stand per 31 december 2022	1.252 ²⁾	945	1.022	3.219

Specificatie pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdomspensioen	711	694
Partnerpensioen	298	299
Wezenpensioen	13	14
	1.022	1.007

1) Dit betreft voornamelijk eliminaties van dubbeltellingen (van pakketten naar unieke telling).

2) Waarvan 70 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling wegens arbeidsongeschiktheid.

10. Toekomstparagraaf

Na de zomer van 2022 hebben sociale partners aangegeven de uitvoeringsovereenkomst in 2023 te willen voortzetten. Reden hiervoor is het voornemen tot invaren in het nieuwe pensioenstelsel en de naar verwachting daardoor betere pensioenresultaten. Daarnaast zou bij het onderbrengen van de pensioenopbouw bij een andere pensioenuitvoerder het pensioenfonds een zogenaamd slapend fonds worden. Dit heeft (ook) negatieve gevolgen voor de pensioenen van de actieve deelnemers. Voor het pensioenfonds betekent dit standpunt dat verdere voorbereidingen moeten worden getroffen om tijdig over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur heeft bij sociale partners aangedrongen op het starten van een projectgroep waarin de door sociale partners te maken keuzes in het kader van het nieuwe pensioencontract worden opgepakt. Sociale partners hebben aangegeven hiermee te willen wachten tot het moment dat wetgeving definitief is. Voor het pensioenfonds is dit reden geweest zich organisatorisch te gaan voorbereiden op een transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Er is gekozen voor het inrichten van een interne werkgroep die met externe begeleiding werkt aan de voorbereidingen voor overgang naar het nieuwe stelsel. Onderdelen van deze voorbereiding zijn onder meer trajectondersteuning, datakwaliteit, het risicobereidheidsonderzoek, communicatie en beleggingen.

Met de goedkeuring van de Wet Toekomst Pensioenen op 30 mei 2023 door de Eerste Kamer zal het overleg met sociale partners over de door hen te maken keuzes worden geïntensiveerd.

Vastgesteld te Roermond, 13 juni 2023

Het bestuur

Dhr. E. Donders
(voorzitter)

Dhr. E. Bosman
(secretaris)

Dhr. G. Monsieur

Dhr. W. Koch

Verslag van de compliance officer

Inleiding

Compliance is 'het bewerkstelligen van een integere bedrijfsvoering van de stichting en een integere cultuur waar het als vanzelfsprekend is dat verbonden personen handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet- en regelgeving en alle (relevante) interne regelgeving waaronder de gedragscode'. Het fonds heeft een gedragscode die wordt nageleefd door de leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en andere aan het fonds verbonden personen. Doel van deze gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen teneinde belangenconflicten (of schijn daarvan) tussen het fonds en de verbonden personen te voorkomen.

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het waarborgen van een beheerste en integere bedrijfsvoering.

De Compliance Officer geeft hier invulling aan door het toezicht op de naleving van de Pensioenwet en de Wet op het Financieel Toezicht als ook de interne procedures en gedragsregels zoals de gedragscode van het fonds.

Rapportage over het boekjaar 2022

In de vergadering van 3 april 2023 is de compliance rapportage door het bestuur behandeld.

In de compliance-rapportage over 2022 is aangegeven, dat:

- De meldingen die de verbonden personen in 2022 hebben gedaan, vallen binnen de normen van de gedragscode van het pensioenfonds;
- De Compliance Officer heeft geconstateerd dat de gedragscode en het integriteitsbeleid in 2022 zijn geactualiseerd. Voor 2023 zal het beloningsbeleid en de klokkenluidersregeling geactualiseerd worden;
- Er geen meldingen zijn geweest van onbehoorlijk handelen;
- Er geen meldingen zijn geweest en/of signalen zijn ontvangen met betrekking tot fraude;
- Er een aantal meldingen van operationele incidenten is geweest. De meldingen van deze operationele incidenten geven geen aanleiding tot nader onderzoek. Er zijn geen datalekken gemeld;
- Er generieke aanbevelingen voor het boekjaar 2023 zijn.

Over 2022 is wederom een quickscan verricht om vast te stellen of de kern-uitbestedingspartijen, AZL en NNIP, voldoen aan een aantal voor het pensioenfonds van belang zijnde integriteitsnormen. Er zijn geen bevindingen. In het kader van opzet en bestaan kan vastgesteld worden dat de uitbestedingspartners beleid op een specifiek thema hebben en dat dit passend is voor het pensioenfonds. Tevens kan worden geconcludeerd dat het beleid in de compliance-cyclus van de uitbestedingspartner is opgenomen.

Aanbevelingen 2023

De aanbevelingen zijn gesplitst in 2 onderdelen: algemene ontwikkelingen en specifieke aanbevelingen voor het pensioenfonds. De belangrijkste aanbevelingen worden hierna weer gegeven.

Algemeen

- Actualiseren van het geschiktheidsbeleid- en plan.
- De implementatie van de 'Gedragslijn goed omgaan met klachten' van de Pensioenfederatie.
- Integriteitsrisico's.
- Klokkenluidersregeling.
- Eventueel de good practices compliance van DNB.
- De rol van de compliance functie bij de Wet toekomst pensioenen (challengen en ondersteunen vanuit de tweede lijn).

Specifiek

- De Compliance Officer vraagt aandacht voor de routing bij uitnodigingen door verbonden personen.
- Voor dit jaar staat een aantal compliance documenten in de planning om aangepast te worden.

Mr. P.R.F. de Koning
Partner TriVu

Verslag van de Visitatiecommissie

Op de financiële markten was 2022 een turbulent jaar, met veel onzekerheden en grote veranderingen. Zo is de oorlog in Oekraïne nog steeds aan de gang, zijn de energieprijzen in een ongekend tempo gestegen en hebben we historisch hoge inflatiecijfers gezien, in combinatie met een oplopende rente.

De laatste jaren groeide het pensioenvermogen van de meeste pensioenfondsen in Nederland, maar in 2022 daalden de vermogens deels door de gestegen rente, deels door de negatieve rendementen op met name aandelen. Ondanks het gedaalde pensioenvermogen, zorgde de gestegen rente voor een toename van de dekkingsgraad. Ondanks het gedaalde pensioenvermogen, zorgde de gestegen rente voor een toename van de dekkingsgraad. Mede daardoor kon het fonds de pensioenen van actieven gedeeltelijk indexeren met 2,8% en van inactieven met 6,4% per 1 januari 2023. Als gevolg van deze indexatie kwam de actuele dekkingsgraad eind 2022 uit op 110,2%. De beleidsdekkingsgraad lag per eind 2022 op 110,6%. Per eind maart 2023 is de actuele dekkingsgraad 111,5%.

Naast de turbulentie op de financiële markten waren de ontwikkelingen rondom het nieuwe pensioenstelsel (Wet toekomst pensioenen, hierna Wtp) een belangrijk onderwerp. Onder het nieuwe pensioenstelsel, waar de Tweede Kamer eind vorig jaar mee instemde, kan pensioen meer meebewegen met de stand van de economie. Dit voorjaar wordt het nieuwe stelsel behandeld in de Eerste Kamer.

Belangrijke thema's voor het fonds waren het onderhouden van de contacten met de sociale partners, met als centraal aandachtspunt de toekomst van het fonds, de toegekende gedeeltelijke indexaties voor actieven en inactieven, het uitvoeren van de ALM-studie en niet in de laatste plaats het treffen van de voorbereidingen in het kader van de Wtp.

Governance

De organen van het pensioenfonds zijn naar behoren ingericht en statutair verankerd. In 2022 heeft een statutenwijziging plaatsgevonden met daarin de wijziging van het interne toezicht van Raad van Toezicht naar visitatiecommissie. Tevens zijn de statuten gemoderniseerd. Er zijn geen inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd.

Tijdens de individuele gesprekken in de visitatie is op diverse momenten het besluitvormingsproces en de onderbouwing van de genomen besluiten aan bod geweest. De visitatiecommissie beveelt aan om gedurende het besluitvormingsproces nog meer te gaan werken met een vaste agendavolgorde en daarbij inzicht te geven in welke fase van de besluitvorming een onderwerp of voorgenomen besluit zich bevindt. Deze werkwijze kan het bestuur ondersteunen bij de besluitvorming. Bijkomend voordeel is dat het verantwoordingsorgaan eveneens gefaciliteerd wordt en makkelijker mee kan lopen in het besluitvormingsproces. Daarnaast zullen mogelijke risico's tijdiger te identificeren en kwalificeren zijn.

Vanwege de gewenste continuïteit in het bestuur in de aanloop naar de Wtp, hebben recent de individuele bestuurders van wie de termijn aan het einde van 2023 afloopt, aangegeven voornemens te zijn hun termijn te verlengen. Waar mogelijk en van toegevoegde waarde besteedt het bestuur zaken uit aan externe adviseurs, waarbij het kostenaspect meeweegt bij de keuze voor invulling en mate van ondersteuning. Hoewel uitbesteding van het schrijven van beleidsstukken aan adviseurs het bestuur op zichzelf kan ontlasten, brengt het ook risico's en afhankelijkheden met zich mee.

Eind 2022 is de driejaarlijkse zelfevaluatie door een extern bureau opgestart en ook is het geschiktheidsplan geactualiseerd. Het plan sluit aan bij de normen van de Code Pensioenfondsen. In het plan zijn de geschiktheidseisen van de beleggingsadviescommissie en de sleutelfunctiehouders meegenomen. De commissie beveelt aan om de periodieke zelfevaluatie uit het geschiktheidsplan consequenter invulling te geven door te werken met vaste aandachtsgebieden en de uitkomsten van de periodieke evaluatie in de notulen vast te leggen.

Het bestuur is zich bewust van de kwetsbaarheid van het bestuursbureau en heeft de mogelijkheden voor borging van continuïteit onderzocht. De commissie beveelt aan om oog te blijven houden voor de verankering en overdraagbaarheid van (een deel van) de bestuursondersteuning. Een op te stellen plan van aanpak kan daarbij behulpzaam zijn.

Toekomst fonds en voorbereiding Wtp

Net als voorgaande jaren is ook in 2022 de discussie over de toekomst van het pensioenfonds een doorlopend punt op de bestuursagenda geweest. Het wetgevingstraject van de Wtp heeft vertraging opgelopen, met als gevolg dat de beoogde invoeringsdatum vooralsnog is verschoven naar 1 juli 2023 (stand april 2023). Voor de implementatie van de Wtp is het fonds in hoge mate afhankelijk van sociale partners en de infrastructuur die AZL, de pensioenuitvoeringsorganisatie, kan bieden.

Sociale partners wensen het wetgevingstraject eerst af te wachten. Recent is de CAO-verlenging veelvuldig onderwerp van gesprek geweest in het overleg tussen de sociale partners. Hierdoor bestaat de kans dat het Wtp-traject bij sociale partners niet tijdig de benodigde aandacht krijgt. Het bestuur heeft in het verslagjaar sociale partners veelvuldig gewezen op de noodzaak om op korte termijn aan de slag te gaan met Wtp. Het verdient aanbeveling om daarnaast met sociale partners afspraken te maken over de kosten die in het kader van de Wtp voor rekening komen van de sociale partners.

Om het Wtp-traject voor het fonds in gang te zetten is inmiddels een werkgroep geformeerd, bestaande uit twee bestuursleden en de bestuurssecretaris. Op dit moment is het fonds gestart om de datakwaliteit vast te stellen en acties in kaart te brengen conform het normenkader zoals dat is opgesteld door de Pensioenfederatie. De werkgroep wordt ondersteund door een externe projectleider, die onlangs is aangesteld. Deze projectleider gaat een roadmap voor het bestuur opstellen. Het fonds wenst 1 januari 2026 in te varen. In de roadmap worden go/no-go momenten opgenomen, zodat kan worden overgegaan op een plan B. De commissie beveelt aan bij het opstellen van deze roadmap, go/nog-go momenten mee te nemen en diverse gremia en belanghebbenden daarbij tijdig en actief te betrekken.

Financieel beleid

Het bestuur heeft meerdere keren overleg gevoerd over de mogelijke toeslagverlening per 1 januari 2023. Er is voldaan aan de voorwaarden om gebruik te kunnen maken van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) voor een versoepelde toeslagverlening, waaronder het door sociale partners schriftelijk kenbaar gemaakte voornemen tot invaren. De commissie beveelt aan om in geval in de toekomst nogmaals gebruik wordt gemaakt van versoepelde regelgeving, de onderbouwing van de generatie-effecten ook ter beschikking te stellen aan deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Risicomanagement

Een onderdeel van het risicomanagement is de invulling vanuit de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Als het gaat om het eigenaarschap, blijkt uit de evaluatie met het bestuur en de sleutelfunctiehouder risicobeheer dat een duidelijker onderscheid tussen eerste, tweede en derdelijns risicomanagement in de praktijk wenselijk is. Daarom beveelt de commissie aan om in geval van materiële besluiten, en voor zover nodig ook bij reguliere besluiten, vanuit de eerste lijn vooraf een risicoanalyse met beoordelingscriteria op te stellen, zodat deze informatie tijdig in het besluitvormingsproces meegaat. Deze werkwijze biedt de tweede lijn ruimte voor objectieve en onafhankelijke oordeelsvorming en stelt de derde lijn in staat om het proces te bewaken en eventuele afwijkingen te identificeren en adresseren.

Uitbesteding

De pensioen- en deelnemersadministratie en de financiële administratie en verslaglegging zijn uitbesteed. De kwaliteit bij deze uitbesteding staat al langere tijd onder druk. Er zijn incidenten geweest en sommige normen uit de overeengekomen service level agreement (SLA) worden niet gehaald. Gezien deze ervaringen, beveelt de commissie aan om in overleg te blijven met de uitbestedingspartij over de uitvoering en de stappen in de transitie. Daarbij is nog vast te stellen hoe de IT- en datakwaliteit adequaat gemonitord zal worden.

Ten aanzien van de fiduciair is een overname geweest. Momenteel is nog onduidelijk wat de gevolgen op lange termijn voor de dienstverlening zijn. Het is aan te bevelen goed te letten op de planning en de stappen in de overgang en eventuele back-up mogelijkheden te onderzoeken. Een vergelijkbare situatie geldt als het gaat over het hypotheekproduct waarin het fonds belegt. Ook op dit punt is de aanbeveling om alert te blijven op toekomstige ontwikkelingen en te maken keuzes.

Vermogensbeheer en MVB

Op het gebied van vermogensbeheer constateert de commissie dat een hogere mate van consistentie bereikt kan worden door een duidelijkere vastlegging. Dit speelt bij het op één lijn brengen van ABTN, beleggingsplan en richtlijnen bij de vermogensbeheerders, bijvoorbeeld op het gebied van de strategische renteafdekking en het herbalanceringsbeleid. In de beleggingsrapportages leidt het afzetten van de performance tegen de benchmarks die feitelijk gevolgd worden ertoe dat de werkelijke performance inzichtelijk is. Daarnaast kan in een ESG-rapportage getoond worden hoe de gekozen benchmark het doet in vergelijking tot de 'grijze' benchmark. Maak ESG een vast onderdeel van het beleggingsplan en bepaal welke ESG-risico's moeten terugkomen in de periodieke rapportages.

Met het oog op de Wtp is het tijdig in gang zetten van het aanpassen van het strategisch beleggingsplan en het ontwikkelen van aanvullend beleid wenselijk. Voor zover de commissie kan nagaan, ontbreekt verslaglegging bij de extra beleggingsadviescommissie (BAC)-overleggen en missen voorleggers met daarin het advies en de overwegingen van de BAC.

Ook op het gebied van MVB is een verheldering in de vastlegging gewenst. De afstemming van het MVB-beleid met deelnemers en het verantwoordingsorgaan is van belang. De commissie beveelt aan om in het jaarverslag en in andere communicatie duidelijk te maken op welke punten MVB-beleid en implementatie (nog) aandacht behoeven en welke inspanningen er zijn en worden verricht. Een plan van aanpak om beleid en implementatie meer in overeenstemming te brengen is daarbij gewenst.

Code pensioenfondsen

Het fonds voldoet aan de in de Code opgenomen normen, met uitzondering van norm 33 die toeziet op diversiteit. De samenstelling van het bestuur is niet conform de diversiteitsnormen omdat het jongste bestuurslid ouder is dan 39 jaar en een vrouw ontbreekt. Het bestuur heeft afgesproken dat bij een volgende bestuursvacature voor een nieuw toe te treden bestuurder invulling wordt gegeven aan de norm, tenzij het fonds zich in een liquidatietraject bevindt. In het verantwoordingsorgaan is de diversiteit geborgd doordat in 2019 een jongere vrouwelijke deelnemer is toegetreden.

Gedurende de visitatieperiode heeft de commissie meerdere keren contact gehad met het bestuur van het fonds. In deze gesprekken kwamen de actuele bestuurlijke onderwerpen aan de orde. Daarnaast heeft de commissie gesprekken gevoerd met de bestuursleden, sleutelfunctiehouders en het verantwoordingsorgaan.

Wij bedanken alle betrokkenen voor de inzet en medewerking bij deze visitatie, en hebben deze als plezierig en constructief ervaren.

De visitatiecommissie
Alieke Doornink (voorzitter)
Joyce van Dorssen
Harald de Valck

Mei 2023

Reactie van het bestuur

In 2021 is ervoor gekozen de raad van toezicht te vervangen door een visitatiecommissie. Deze visitatiecommissie is per 1 juli 2022 gestart met haar werkzaamheden en heeft per 22 september 2022 de raad van toezicht formeel opgevolgd. Het bestuur spreekt haar waardering uit voor de soepele overgang die heeft plaatsgevonden. Dit is mede mogelijk gemaakt doordat de heer De Valck als voorzitter van de raad van toezicht als tijdelijk lid van de visitatiecommissie is toegetreden. Dit zorgde voor continuïteit in het toezicht en heeft de visitatiecommissie zichtbaar geholpen bij de start.

Met de visitatiecommissie is door het bestuur afgesproken dat er, naast de jaarlijkse visitatie, periodiek informeel overleg plaatsvindt. Op deze manier wordt beoogd de visitatiecommissie op de hoogte te houden van actuele ontwikkelingen bij het pensioenfonds. Deze extra overleggen zullen zeker nuttig zijn bij de aanstaande transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Verschillende van de door de visitatiecommissie gedane aanbevelingen worden door het bestuur herkend. Deze, maar ook de andere aanbevelingen, worden door het bestuur meegenomen bij de werkzaamheden van het bestuur in 2023 en de voortgang bespreken met de visitatiecommissie. Het bestuur spreekt waardering uit voor de deskundige wijze waarop de visitatiecommissie het onderzoek heeft uitgevoerd.

Verslag van Verantwoordingsorgaan

1. Hoofdtaken verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan (VO) heeft als hoofdtaken:

- Het adviseren van het Bestuur over de in de pensioenwet opgenomen onderwerpen. Er zijn geen aanvullende adviesbevoegdheden aan het VO toegekend.
- Het zorgdragen dat het Bestuur verantwoording aflegt over:
 - het handelen van het Bestuur,
 - het door het Bestuur uitgevoerde beleid
 - de beleidskeuzes van de toekomst.

Jaarlijks wordt hierover een oordeel uitgesproken met onderstaand verslag. Gedurende het jaar wordt het handelen van het Bestuur gevolgd. Indien nodig wordt direct toelichting gevraagd.

Het VO geeft in dit verslag een oordeel over het kalenderjaar 2022. De door de Sociale Partners in de pensioenovereenkomst vastgelegde inhoudelijke pensioenafspraken, inclusief de daarbij afgewogen belangen, maken geen deel uit van het vormen van het oordeel.

In het onderstaande verslag zal een verdere toelichting gegeven worden met onderbouwing, alsmede een aantal aanbevelingen.

2. Activiteiten/bronnen voor oordeelsvorming 2022

Ook in 2022 was de invloed van de Coronapandemie nog duidelijk merkbaar; bijeenkomsten van zowel Bestuur als Raad van Toezicht, Visitatiecommissie en Verantwoordingsorgaan vonden deels fysiek, deels digitaal (MS-Teams) plaats; tussentijdse (voorzitters-) contacten vonden telefonisch plaats. Ook het contact tussen het dagelijkse Bestuur onderling en met de uitvoeringsinstanties geschiedde veelal middels digitale contacten.

2022 was wederom een turbulent jaar. De oorlog in Oekraïne is nog steeds gaande en extreem hoge inflaties, grote onzekerheid en stijgende rentes leidden tot negatieve rendementen en een daling van het pensioenvermogen. Mede door de stijging van de rente heeft de dekkingsgraad zich positief ontwikkeld. Als gevolg hiervan, alsmede door het aanpassen van de regelgeving (door het Ministerie), is er ruimte ontstaan voor (gedeeltelijke) indexatie, waartoe het Bestuur ultimo 2022 heeft besloten.

In 2022 is door het Bestuur en de Sociale Partners ook gesproken over het voornemen van de werkgever om de uitvoeringsovereenkomst op te zeggen. De werkgever heeft het Bestuur laten weten niet per 1 januari 2023 te zullen opzeggen en de verwachting is dat dit de eerstkomende jaren ook niet zal gebeuren. Het Bestuur heeft derhalve aangegeven nu alle aandacht te richten op de voorbereidingen, de uit te voeren werkzaamheden en de gevolgen van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) voor het fonds. Al met al dus wederom een jaar waarin adequate en zorgvuldige communicatie met alle belanghebbenden zeer belangrijk was. Het VO spreekt haar waardering uit voor de inzet van het Bestuur om alle geledingen mee te nemen in genoemde onderwerpen.

De belangrijkste gebeurtenissen voor het VO in 2022:

- Het VO heeft in 2022 vier reguliere vergaderingen gehad en één sessie voor het jaarverslag. Tijdens de reguliere vergaderingen dienen de notulen van de bestuursvergaderingen als belangrijkste input en daarnaast worden ook de andere gedeelde stukken besproken. De heer Reuling van het Bestuursbureau gaf daar waar nodig de gevraagde extra informatie. Daarnaast hebben de leden van het VO diverse malen onder andere via email contact en overleg gehad.
- Het VO heeft driemaal overleg gehad met het Bestuur en éénmaal met de Raad van Toezicht. Ook heeft er regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de voorzitters van het VO, het Bestuur en de Raad van Toezicht.
- Gedurende 2022 is het VO diverse malen door het Bestuur bijgepraat over de toekomstverkenning van het fonds, de mogelijke opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever en de daarmee samenhangende mogelijke overgang naar een andere uitvoerder.
- Het VO heeft ook in 2022 met het Bestuur uitvoerig van gedachten gewisseld over de pensioen-opbouwkorting 2023 en de communicatie hierover naar de belanghebbenden. Het Bestuur heeft enkele suggesties van het VO aangaande de communicatie hierover overgenomen.
- De zittingstermijn van mevrouw Goossens als vertegenwoordiger van de werknemers in het VO liep per 1 juli 2022 af. Mevrouw Goossens is herbenoemd als VO-lid voor een termijn van vier jaar.
- Per 22 september 2022 is de Raad van Toezicht vervangen door een Visitatiecommissie (VC) waarvan de leden na selectie en voordracht door het VO door het Bestuur zijn benoemd. Het VO heeft in 2022 via MS-Teams kennis gemaakt met de voltallige VC.
- Ultimo 2022 heeft het Bestuur besloten de pensioenaanspraken per 1 januari 2023 te verhogen. Hieromtrent heeft naar het oordeel van het VO goed en uitgebreid overleg plaats gevonden.

3. Uitgebrachte adviezen

In 2022 heeft het VO geen formele adviezen uitgebracht.

- In verband met de introductie van de nieuw te vormen VC heeft het VO gesproken met de kandidaat leden en voordracht gedaan aan het Bestuur. Het Bestuur heeft vervolgens de voorgedragen kandidaten officieel benoemd.
- In het kader van het communicatiejaarplan 2023 heeft het Bestuur (de Heer Monsieur) samen met het VO (mevrouw Goossens en de heer Kocken) het plan voor een deelnemersonderzoek besproken. Eind 2022 heeft dit deelnemersonderzoek Communicatie plaats gevonden.

4. Oordeel over beleid en uitvoering

Het Bestuur geeft in haar visie aan een stabiel en toekomstbestendig beleid te willen voeren en daarbij te streven naar draagvlak en vertrouwen. Het pensioenfonds wil letterlijk en figuurlijk dichtbij de deelnemers staan (uit ABTN 2022).

Binnen het beleid dat aan deze visie invulling moet geven, ziet het VO de volgende kritische elementen in de uitvoering:

- Stabiliteit en toekomstbestendigheid.
 - Professionalisering van het Bestuur en van het risicomanagement.
 - Ontwikkelen van een visie op de toekomstbestendigheid van het fonds.
- Draagvlak en vertrouwen:
 - Samenwerking en communicatie met de fondsorganen, met name RvT en VO.
 - Frequente communicatie naar alle geledingen.

Het VO heeft het overdrachtsdocument van de RvT en het verslag van Bevindingen van de Visitatiecommissie gebruikt als basis voor de beoordeling van het beleid en de uitvoering. Hierna wordt eerst de reactie van het VO besproken. Vervolgens wordt een korte eigen visie van het VO op het functioneren van het Bestuur gegeven.

Zowel de RvT als de Visitatiecommissie hebben hun bevindingen duidelijk weergegeven in genoemde documenten en daaraan duidelijk hun aanbevelingen gekoppeld. Het VO onderschrijft de bevindingen van de RvT en de Visitatiecommissie. Het VO is van mening dat de ingezette positieve ontwikkeling is gecontinueerd en dat het Bestuur op belangrijke dossiers adequaat heeft gehandeld.

Het VO wil de volgende hoofdpunten uit de aanbevelingen benadrukken:

- Het contact met de werkgever, Sociale Partners en het Verantwoordingsorgaan voort te zetten en pro-actief te werken aan alle aspecten betreffende de Wtp. Hiervoor is een duidelijk tijdsplan onontbeerlijk.
- Het actualiseren van het geschiktheidsprogramma voor het Bestuur en het mogelijk inhuren van externe expertise inzake de Wtp.
- Het tijdig in gelegenheid stellen (daar waar vereist) advies uit te laten brengen door het VO.
- Blijvend aandacht te houden voor de financiële situatie van het fonds, het beleggingsresultaat en de totale kosten vermogensbeheer.
- Ook in 2023 blijvend aandacht te houden in de communicatie voor de complexiteit van de diverse ontwikkelingen en hierbij ook specifiek rekening te houden met zoveel mogelijk duidelijkheid over de impact voor de individuele deelnemer.

Het VO had voor 2022 een aantal aandachtgebieden vastgesteld. Hierna wordt de visie van het VO op elk van deze punten toegelicht.

- De toekomstsituatie van het fonds en de tijdige besluitvorming/voorbereiding van de te maken keuzes.

Bevinding VO: Het VO constateert dat het Bestuur in 2022 diverse acties heeft ondernomen (onder andere raadpleging en infosessies voor alle deelnemers) aangaande de Wtp. Het VO vindt dat het Bestuur voldoende initiatief neemt, maar spreekt wel zijn zorg uit of er voldoende urgentie van de gevolgen van het nieuwe pensioenstelsel bij Sociale Partners wordt gevoeld. Het VO benadrukt het belang van tijdig opstarten van (voorbereidende) acties en adviseert het Bestuur dit op voortvarende wijze op te pakken.

- De kwaliteit en effectiviteit van de communicatie naar alle belanghebbenden.

Bevinding VO: Het VO constateert, dat de communicatie, zowel op papier als digitaal (Website) voldoende is, echter herhaalt het VO de aanbeveling dat er voldoende aandacht gegeven dient te worden aan de individuele gevolgen van maatregelen voor de deelnemers.

- De werkzaamheden, opleidingen en de te maken keuzes voor invoering van het nieuwe pensioenstelsel.

Bevinding VO: Het VO mist een duidelijk tijdsplan en milestones planning en is van mening reeds nu externe expertise in te huren en hier niet mee te wachten tot na goedkeuring van de Wtp door de 1e Kamer.

5. Aanbevelingen

- Het tijdig blijven informeren/aanleveren van stukken aan het VO bij alle zaken waarbij het Bestuur de mening van het VO van belang acht, zodat het VO voldoende voorbereidingstijd heeft om tot een gedegen oordeel te komen.
- Begrijpelijke communicatie voor alle partijen (actieven, gepensioneerden en slapers) en daar waar mogelijk duidelijkheid geven over de impact voor de individuele deelnemer.
- Alle aandacht te richten op het nieuwe pensioenstelsel en hiervoor op korte termijn een stappenplan op te stellen om zich zodoende voor te bereiden op de gevolgen voortvloeiend uit het pensioenakkoord.
- Het voortvarend voorbereidende acties te ondernemen met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.
- De dialoog met de fondsorganen te blijven voeren over toekomstige ontwikkelingen en gezamenlijk te blijven werken aan een open, transparante en rol-zuivere wijze van werken.

6. Aandachtgebieden voor 2023

Voor 2023 heeft het VO de volgende aandachtsgebieden vastgesteld voor het volgen van het bestuur:

- De gevolgen van de Wtp voor het fonds en haar deelnemers en de hierbij behorende communicatie, waarbij de individuele gevolgen voor de deelnemer niet vergeten mogen worden.

Mei 2023

J. Ruijters (Voorzitter)

K. Goossens

J. van der Meulen

C. Kocken

Reactie van het bestuur

Ook in 2022 heeft het bestuur de verschillende overleggen met het VO als constructief en in een goede sfeer ervaren. De continuïteit in bezetting van zowel het VO als het bestuur zorgt ervoor dat de overleggen inhoudelijk verdiepen en daarmee toegevoegde waarde hebben voor het beleid en keuzes van het pensioenfonds. Het bestuur dankt het VO voor haar inspanningen in 2022.

De door het VO geconstateerde noodzaak van een gedegen planning ter voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel wordt door het bestuur gedeeld. Inmiddels is deze planning gemaakt. Datzelfde geldt voor de inhuur van expertise; er is door het bestuur capaciteit geclaimd om in de transitieperiode de zekerheid te hebben van voldoende kwalitatieve ondersteuning die noodzakelijk is om de transitie zorgvuldig en succesvol te laten verlopen.

Met het oog op de transitie is een actieve bemoeienis van sociale partners op korte termijn noodzakelijk. Het bestuur deelt de zorgen van het VO hieromtrent en blijft daarom bij sociale partners aandringen om de wenselijke acties en te maken keuzes te bespoedigen.

Het door het VO aangegeven aandachtsgebied voor het volgen van het bestuur in 2023 heeft de volle aandacht van het bestuur. In 2023 wordt het communicatieplan in het kader van de transitie opgesteld.

Het bestuur kijkt uit naar de samenwerking met het VO in het komende transitietraject.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming van het resultaat; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Onroerende zaken	21.439	26.650
Zakelijke waarden	103.856	127.791
Vastrentende waarden	155.371	288.980
Overige beleggingen	85.618	47.124
	366.284	490.545
Herverzekeringsdeel voorziening arbeidsongeschiktheid [2]	2.576	1.997
Vorderingen en overlopende activa [3]	379	3.206
Liquide middelen [4]	1.333	793
	370.572	496.541

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2022	2021
Reserves		
Algemene reserve [5]	34.283	37.757
Technische voorzieningen		
- Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [6]	333.134	456.050
- Voorziening arbeidsongeschiktheid [7]	2.576	1.997
	335.710	458.047
Kortlopende schulden [8]	295	604
Overlopende passiva [9]	284	133
	370.572	496.541

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen		
– Directe beleggingsopbrengsten [10]	676	1.129
– Indirecte beleggingsopbrengsten [11]	-130.365	981
– Kosten vermogensbeheer [12]	-529	-743
	-130.218	1.367
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [13]	13.959	13.414
Overige baten [14]	0	0
Saldo van overdrachten van rechten [15]	-996	117
Pensioenuitkeringen [16]	-8.540	-8.081
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [17]		
Wijziging rentecurve	141.049	37.799
Wijziging UFR	-375	-3.531
Benodigde interesttoevoeging	2.255	2.642
Inkoop nieuwe aanspraken	-14.822	-13.765
Benodigd voor toeslagverlening	-15.433	-19
Inkomende waardeoverdrachten	-960	-600
Uitgaande waardeoverdrachten	1.871	430
Vrijval excassokosten	255	243
Uitkeringen en afkopen	8.513	8.133
Actuarieel resultaat op sterfte	1.227	1.597
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	-433	-1.369
Actuarieel resultaat op overige mutaties	238	203
Wijziging actuariële grondslagen/methoden	-470	0
Correctie(s) begin- en eindstand deelnemersbestand	-11	0
Voorziening onvoorwaardelijke indexatie	12	10
	122.916	31.773

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2022	2021
Mutatie voorziening zieken [18]	-579	-480
Herverzekering [19]	940	2.199
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [20]	-956	-935
Saldo van baten en lasten	-3.474	39.374
Bestemming van het resultaat		
Algemene reserve	-3.474	39.374
	-3.474	39.374

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
– Bijdragen	13.959	13.414
– Uitkeringen uit herverzekering	4.645	3.223
– Overgenomen pensioenverplichtingen	872	553
	19.476	17.190
Uitgaven		
– Uitgekeerde pensioenen en afkopen, loonheffing, sociale premies en andere inhoudingen	-8.531	-8.073
– Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.868	-436
– Premies herverzekering	-1.476	-2.895
– Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-990	-835
– Overige	-2	0
	-12.867	-12.239
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
– Directe beleggingsopbrengsten	695	1.129
– Verkopen beleggingen	71.873	88.190
	72.568	89.319
Uitgaven		
– Aankopen beleggingen	-77.977	-93.585
– Kosten vermogensbeheer	-660	-722
– Overige	0	-39
	-78.637	-94.346
Mutatie liquide middelen	540	-76
Saldo liquide middelen 1 januari	793	869
Saldo liquide middelen 31 december	1.333	793

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Stichting Pensioenfonds Rockwool is statutair gevestigd in Roermond. Het doel van Stichting Pensioenfonds Rockwool is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Het pensioenfonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregelingen van ROCKWOOL B.V., Industrieweg 15 te Roermond.

Indien noodzakelijk voor vergelijkingsdoeleinden is de rubricering van de vergelijkende cijfers aangepast. Dit heeft echter geen invloed op het vermogen en/of resultaat.

Toepassing Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving

De jaarrekening is opgesteld in euro. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Schattingswijzigingen 2022

– Prognosetafel

In 2022 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2022, en heeft het fonds besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Dit is in 2022 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2022 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verhoogd met 2.508 als gevolg van deze schattingswijziging. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2022 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

– Ervaringssterfte

Ook heeft het fonds ultimo 2022 besloten om over te gaan op een andere ervaringssterfte. Dit is in 2022 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2022 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verlaagd met 2.038 als gevolg van deze schattingswijziging. Het effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening is in 2022 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Het totaal effect van voornoemde schattingswijzigingen is per saldo een verhoging van de technische voorziening van 470.

Opname van een actief of een verplichting / baten en lasten

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt

dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "vorderingen of schulden uit hoofde van effectentransacties".

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

Waardering

Algemene grondslagen

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de kostprijs, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld. Voor kortlopende vorderingen en schulden wordt de nominale waarde geacht een redelijke benadering te zijn van de reële waarde.

Continuïteit

Het bestuur schat in dat het pensioenfonds de middelen heeft om het pensioenfonds in de nabije toekomst voort te zetten. Het bestuur is niet op de hoogte van materiële onzekerheden die aanleiding zouden kunnen geven tot twijfel over de continuïteit van het pensioenfonds. De jaarrekening is daarom gebaseerd op de aanname dat het pensioenfonds haar activiteiten zal voortzetten.

Aandelen, indirecte vastgoedbeleggingsfondsen en overige beleggingen

De beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet-beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Vastrentende waarden

De beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet-beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Derivaten

Beleggingen in beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende marktprijzen. Beleggingen welke onderhands zijn gekocht, waarvoor geen directe marktwaardering beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van actuele marktparameters, zijnde de risicovrije rente op basis van de EONIA-curve. RJ610 schrijft voor dat derivaten met een negatieve waarde op de passiva zijde van de balans moeten worden weergegeven.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Herverzekering**Arbeidsongeschiktheid**

Het arbeidsongeschiktheidsrisico is herverzekerd. Indien er een arbeidsongeschiktheidspercentage van 35% of meer bestaat krachtens de WIA zal er een gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling worden verleend. Vanaf 80% is er een gehele vrijstelling.

Voorziening zieken

Het pensioenfonds houdt een IBNR (incurred but not reported) voorziening aan om te voorzien in de verwachte premievrijstelling de komende twee jaar. Deelnemers die ultimo 2021 al ziek zijn kunnen vanuit die situatie binnen twee jaar in de WIA terecht komen, waarbij aan hen vanaf dat moment premievrijstelling wordt verleend. Het fonds stelt de IBNR voorziening vast op de jaarrisicopremie arbeidsongeschiktheid op marktwaarde grondslagen, van de afgelopen 2 jaren, aangezien dit de verwachte last is die hieruit zal volgen.

Vorderingen overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Deze staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de balans.

Algemene reserve

De jaarlijkse resultaten worden toegevoegd c.q. onttrokken aan de algemene reserve.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan de contante waarde per de balansdatum van de pensioenverplichtingen, volgens de opgebouwde rechtenmethode, inclusief de verstrekte toeslagen jegens deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en hun nagelaten betrekkingen, alsmede de verplichtingen uit hoofde van de premievrijstellingsregeling wegens arbeidsongeschiktheid. De berekening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Sterfte

Prognosetafel AG2022 (startjaar 2023) (2021: AG2020; startjaar 2022). Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van de Willis Towers Watson 2022 ervaringssterfte welke is toegepast voor Stichting Pensioenfonds Rockwool.

Rente

De rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door DNB. Hiermee is rekening gehouden bij de waardering van de technische voorziening.

Rentetoevoeging: onder het FTK is de rentetoevoeging gelijk aan de 1-jaars rente. Op basis van de DNB rentetermijnstructuur primo 2022 is deze rente gelijk aan -0,486% (2021: -0,533%).

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Leeftijden

Leeftijden worden in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld.

Uitkeringen

De uitkeringen worden continu betaalbaar gesteld.

Wezenopslag

Voor niet ingegaan latent wezenpensioen wordt een voorziening getroffen ad 2% op de netto voorziening pensioenverplichtingen voor opgebouwd nabestaandenpensioen.

Kosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 3% van de nettovoorziening (2021: 3%). In 2022 is de hoogte van de kostenvoorziening onderzocht. Vastgesteld is dat 3% van de nettovoorziening voldoet.

Gehuwdheid

Het nabestaandenpensioen is gebaseerd op een onbepaald partner systeem met een voor het fonds passende gehuwdheidsfrequentie. Deze is 100% op de pensioenleeftijd. Daarna wordt het bepaald partnersysteem gehanteerd.

Arbeidsongeschiktheid

De technische voorzieningen worden gelijkgesteld aan de contante waarde van de in totaal bereikbare aanspraken.

Voorziening zieken

Ter financiering van de schade van toekomstige arbeidsongeschiktheid voor huidige zieken wordt een reserve aangehouden ter grootte van de betaalde risicopremies in de twee voorafgaande jaren.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de renteopbrengst verminderd met de kosten; bij de aandelen wordt hieronder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten. Voor het onroerend goed wordt de netto huur verantwoord. De interesten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen, indirecte vastgoedbeleggingsfondsen en overige beleggingen, obligaties en participaties in vastrentende beleggingsfondsen;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden alle kosten opgenomen die verband houden met het beheer en de administratie van de beleggingen.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar gereserveerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

De post overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Herverzekering

Vanaf 2017 tot en met 2021 was het risico van arbeidsongeschiktheid en overlijden verzekerd bij Zwitserleven. Met ingang van 2022 zijn deze risico's verzekerd bij ElipsLife. Voor arbeidsongeschiktheid geldt nog een uitlooprisko van twee jaar (tot 31 december 2023) bij Zwitserleven.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen inclusief afkopen.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Verbonden partijen

De organisatie en de werkwijze binnen het pensioenfonds is zodanig dat geen van de verbonden personen noch betrokkenen vanwege hun rol binnen het fonds kunnen beschikken over koersgevoelige informatie die vervolgens gebruikt kan worden voor privé transacties. De voor verbonden personen en betrokkenen beschikbare informatie is altijd openbaar.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds**Pensioenopbouw**

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen zijn opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorziening herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Voor de waardeoverdrachten die gedurende het boekjaar zijn uitgevoerd en afgerond, ontstaat een resultaat dat wordt toegerekend aan de periode waarop de overdrachten betrekking hebben.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

Dit betreft met name: correcties, technische winstdeling en overige baten.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa**[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds**

Categorie	Stand ultimo 2021	Aankopen/ verstrek- kingen	Verkopen uitlotingen (af)lossingen	Gerealiseerde en niet- gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2022
Onroerende zaken					
Indirecte vastgoedbeleggingen	26.650	0	-31	-5.180	21.439
Zakelijke waarden					
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen	127.791	155	-200	-23.890	103.856
Vastrentende waarden					
Obligaties en andere vastrentende waarden	288.980	11.940	-54.102	-91.447	155.371
Hypotheekfondsen	0	50.487	0	-9.751	40.736
Overige beleggingen					
Geldmarktfondsen	47.124	15.395	-17.540	-97	44.882
Totaal belegd vermogen	490.545	77.977	-71.873	-130.365	366.284

Categorie	Stand ultimo 2020	Aankopen/ verstrek- kingen	Verkopen uitlotingen (af)lossingen	Gerealiseerde en niet- gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2021
Onroerende zaken					
Indirecte vastgoedbeleggingen	20.586	1.558	-1.869	6.375	26.650
Zakelijke waarden					
"Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen"	145.769	127	-44.756	26.651	127.791
Vastrentende waarden					
Obligaties en andere vastrentende waarden	297.555	42.765	-19.476	-31.864	288.980
Overige beleggingen					
Geldmarktfondsen	20.259	49.136	-22.090	-181	47.124
Totaal belegd vermogen	484.169	93.586	-88.191	981	490.545

Er wordt niet belegd in premiebijdragende ondernemingen.

Het Blackrock Euro credit fonds en het geldmarktfonds van GSAM, het NN (L) Liquid fonds, maken gebruik van securities lending. Echter wordt het alleen voor het Blackrock credit fonds actief toegepast. Deze opbrengsten komen deels toe aan het betreffende fonds en maken daarmee deel uit van de waardering.

De investment manager van het beleggingsfonds heeft maatregelen ingeregeld om het tegenpartijrisico te mitigeren. Tevens gelden er stricte collateral criteria.

Methodiek bepaling marktwaarde

Level 1: De waarde van de beleggingen is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.

Level 2: Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.

Level 3: De waarde wordt direct of indirect vastgesteld aan de hand van de netto contacte waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingsmethode worden vastgesteld, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.

	Stand ultimo 2022	Stand ultimo 2021
Level 1	336.520	501.511
Level 2	2	-10.952
Level 3	29.842	67
Totaal belegd vermogen inclusief derivaten	366.364	490.626

De indeling naar level is gebaseerd op de beschikbare informatie van de beheerder van de beleggingsfondsen waarin rechtstreeks dan wel middellijk wordt geparticipeerd, zoals dat is geformuleerd in de daartoe strekkende prospectussen.

Om een beter inzicht te geven in de beleggingen zijn de cijfers met betrekking tot de beleggingen in 2022 opgesteld volgens het lookthrough-principe. Onderstaande tabel geeft een inzicht in de aansluiting met de balans en de risicoparaagraaf.

	Stand ultimo 2022	Liquide middelen	Over- lopende intrest	Toepassing look- through	Stand ultimo 2022 conform risico- paraagraaf
Onroerende zaken	21.439	0	0	2.950	24.389
Zakelijke waarden	103.856	0	20	-4.889	98.987
Vastrentende waarden	196.107	0	0	-67.052	129.055
Overige beleggingen	44.882	60	0	79.260	124.202
Derivaten	0	0	0	-10.269	-10.269
	366.284	60	20	0	366.364

	2022	2021
[2] Herverzekeringsdeel voorziening arbeidsongeschiktheid (premie van afgelopen 2 jaar)	2.576	1.997
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Overige vorderingen		
– Zwitserleven (nog te ontvangen claims)	359	3.167
– Overige vorderingen inzake beleggingen	20	39
Totaal vorderingen en overlopende activa	379	3.206
Bovenstaande vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[4] Liquide middelen		
– ING Bank N.V.	1.273	752
– Depotbanken	60	41
	1.333	793
Liquide middelen staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds. Op de rekening van de ING Bank N.V. is een 'intraday' kredietfaciliteit afgegeven van € 400.000,-.		
Totaal activa	370.572	496.541

Passiva**Reserves****[5] Algemene reserve**

Stand per 1 januari

Bij: uit bestemming saldo

Stand per 31 december**2022****2021**

37.757

-1.617

-3.474

39.374

34.283**37.757**

Het minimaal vereist vermogen bedraagt 104,3% (2021: 104,3%).

De strategisch vereiste dekkingsgraad op basis van de

solvabiliteitstoets bedraagt 113,8% (2021: 112,3%).

De feitelijke dekkingsgraad is 110,2% (2021: 108,2%).

De dekkingsgraad is vastgesteld als het totaal eigen vermogen plus de totale technische voorzieningen gedeeld door de totale technische voorzieningen.

De beleidsdekkingsgraad is 110,6% (2021: 104,2%).

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend op basis van het twaalfmaands gemiddelde over 2022.

Op basis van de hiervoor genoemde beleggingen en technische voorzieningen bedraagt de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad per 31 december 2022 110,2%. Deze zogenaamde DNB-dekkingsgraad, die gehanteerd wordt voor de beoordeling of er sprake is van een dekkings- of reservetekort, is vastgesteld op basis van een door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 bedraagt 110,6%. Deze beleidsdekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde van de afgelopen 12 dekkingsgraden per maandeinde te nemen. Het Vereist Eigen Vermogen (VEV) onder het nFTK dient zodanig te zijn dat het fonds met 97,5% zekerheid volgend jaar voldoende vermogen heeft om de verplichtingen op marktconforme basis over te dragen. Het VEV wordt bepaald met behulp van een door DNB aangereikt standaardmodel. Het VEV bedraagt ultimo 2022 113,8%. Als de dekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad is er sprake van een reservetekort. Het minimaal vereist vermogen bedraagt 104,3%. Aangezien de dekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad, is per 31 december 2022 sprake van een reservetekort. Het bij DNB ingediende herstelplan 2022 van het fonds is daarom in het eerste kwartaal van 2023 geactualiseerd en is in mei 2023 akkoord bevonden door DNB. In dit herstelplan is gerekend met een herstelperiode van 10 jaar.

	2022	2021
Technische voorzieningen		
[6] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Stand per 1 januari	456.050	487.823
<i>Mutaties</i>		
Wijziging rentecurve	-141.049	-37.799
Wijziging UFR	375	3.531
Benodigde interesttoevoeging	-2.255	-2.642
Inkoop nieuwe aanspraken	14.822	13.765
Toeslagverlening	15.433	19
Inkomende waardeoverdrachten	960	600
Uitgaande waardeoverdrachten	-1.871	-430
Vrijval excassokosten	-255	-243
Uitkeringen en afkopen	-8.513	-8.133
Actuarieel resultaat op sterfte	-1.227	-1.597
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	433	1.369
Actuarieel resultaat op overige mutaties	-238	-203
Wijziging actuariële grondslagen/methoden	470	0
Correctie(s) begin- en eindstand deelnemersbestand	11	0
Voorziening onvoorwaardelijke indexatie ¹⁾	-12	-10
Stand per 31 december	333.134	456.050
[7] Voorziening arbeidsongeschiktheid ²⁾	2.576	1.997
Totaal technische voorzieningen	335.710	458.047
De technische voorzieningen pensioenverplichtingen per 31 december zijn als volgt opgebouwd:		
Deelnemers	125.511	233.114
Gewezen deelnemers	88.727	80.935
Pensioengerechtigden	118.884	141.977
Voorzieningen arbeidsongeschiktheid en onvervaardelijke indexatie	2.588	2.021
	335.710	458.047

1) Het fonds heeft een voorziening opgenomen voor de onvoorwaardelijke indexatie van Anw-hiaatpensioenen die vóór 2007 zijn ingegaan.

2) In 2015 heeft het pensioenfonds besloten een voorziening voor Arbeidsongeschiktheid op te nemen. Hierbij is het herverzekeringscontract met Zwitserleven verwerkt in de balans, waarbij voor in de toekomst verwachte premievrijstellingen van nu als actief te boek staande deelnemers al worden meegenomen in de reserve. Het fonds houdt een Arbeidsongeschiktheidsvoorziening aan groot tweemaal de premievrijstellingsopslag arbeidsongeschiktheid van 7,0% voor 2023 (2021: tweemaal 5,6% van de betaalde premievrijstellingsopslag voor 2022) op marktwaarde grondslagen om te voorzien in de verwachte premievrijstelling in de uitlooperperiode.

	2022	2021
[8] Kortlopende schulden		
Schulden met looptijd < 1 jaar		
– Uitkeringsgerechtigden	2	2
– Loonheffing en sociale lasten	168	158
– Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	125	118
– Vermogensbeheerkosten	0	326
	295	604
[9] Overlopende passiva		
– Raming accountantskosten	48	51
– Raming actuariskosten	18	22
– Raming administratiekosten	0	58
– Raming vermogensbeheerkosten	194	0
– Raming overige kosten	24	0
– Lopende interest liquide middelen	0	2
	284	133
Totaal passiva	370.572	496.541

Niet in de balans opgenomen activa

Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico en het overlijdensrisico met ingang van 2022 verzekerd bij ElipsLife. In het afgelopen contract met Zwitserleven is een winstdelingsregeling opgenomen. Na de beëindiging van het contract per 31 december 2021 is een uitlooprisico van 2 jaar van toepassing. Hierna zal berekend worden of er sprake is van winstdeling. Op dit moment is een goede schatting van deze winstdeling niet mogelijk. Er is geen vordering opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

UFR

DNB heeft besloten om vanaf 1 januari 2023 bij het vaststellen van de rentetermijnstructuur de UFR-methodiek te wijzigen in lijn met het advies van de Commissie Paramaters 2022.

Bij de vaststelling van de TV (en het (M)VEV) per eind 2022 is uitgegaan van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2022, zoals wettelijk voorgeschreven. De wijziging van de UFR-methodiek zoals van toepassing vanaf 1 januari 2023 heeft daarmee geen invloed op de financiële positie eind 2022.

In de onderstaande tabel is zichtbaar gemaakt wat de impact is van de aanpassing van de UFR-methodiek op de financiële situatie van het pensioenfonds direct na balansdatum.

Financiële positie 31 december

	UFR einde 2022	UFR primo 2023
Vermogen	369.993	369.993
TV	335.710	336.695
Eigen vermogen	34.283	33.298
Actuele dekkingsgraad	110,2%	109,9%

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Personeel

Gedurende het boekjaar 2022 had de stichting geen personeel in dienst.

Baten en lasten	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
[10] Directe beleggingsopbrengsten		
– Onroerende zaken	0	983
– Aandelen	166	153
– Obligaties en andere vastrentende waarden	487	0
– Banken	-13	-10
– Overige directe opbrengsten	36	3
	676	1.129
[11] Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen:</i>		
– Onroerende zaken	-5.181	6.375
– Aandelen	-23.890	26.651
– Obligaties en andere vastrentende waarden	-91.447	-31.864
– Overige beleggingen	-9.847	-181
	-130.365	981
[12] Kosten vermogensbeheer ¹⁾		
– Beheerloon	-482	-654
– Bewaarloon effecten	-1	0
– Doorbelasting vanuit pensioenuitvoeringskosten en beleggingsadvies	-46	-89
	-529	-743
Hiernaast volgt een specificatie van de kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie.		

1) De kosten vermogensbeheer worden hier niet verantwoord op basis van 'look-through'. Aan deze kosten vermogensbeheer liggen nota's ten grondslag welke rechtstreeks aan het pensioenfonds worden gefactureerd en sluiten derhalve niet aan met de kosten zoals genoemd in het bestuursverslag. Het verschil komt tot uitdrukking in de transactiekosten welke in de beleggingen zijn verdisconteerd.

	2022	2021
Kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie		
<i>Vastgoedbelegging</i>	-11	-20
<i>Aandelen</i>	-54	-97
<i>Vastrentende waarden</i>	-103	-220
<i>Overige beleggingen</i>	-24	-36
<i>Beheer-, bewaarloon en bankkosten</i>	-291	-281
<i>Advieskosten vermogensbeheer</i>	-10	-12
<i>Doorbelasting vanuit pensioenuitvoeringskosten</i>	-36	-77
Totaal kosten vermogensbeheer	-529	-743
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	-130.218	1.367
[13] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
<i>Periodieke premies</i>		
– Werknemersaandeel	5.395	5.185
– Werkgeversaandeel	8.564	8.229
	13.959	13.414
De premiebijdragen van werkgever en werknemers bedragen in totaal 32,6% (2021: 32,6%) van de premiegrondslag.		
De kostendekkende en feitelijke premies zijn als volgt:		
Kostendekkende premie (op basis van rentetermijnstructuur)	17.346	16.068
Feitelijke premie ¹⁾	13.959	13.414
Gedempte kostendekkende premie	13.156	10.574
De gedempte kostendekkende premie wordt berekend op basis van de gedempte marktrente over een periode van 120 maanden en is als volgt samengesteld:		
Inkoop voorwaardelijke opbouw	11.091	8.847
Opslag in stand houden vereist vermogen	1.364	1.035
Opslag voor uitvoeringskosten	701	692
	13.156	10.574

1) In deze premie is tevens de VPL regeling opgenomen ad € 0 (2021: € 297), waardoor een premie resteert van € 13.959 (2021: € 13.117) ter financiering van nieuwe aanspraken. Dit betekent dat de door het fonds ontvangen premie in 2022 niet kostendekkend is gelet op de kostendekkende premie. Gelet op de gedempte kostendekkende premie is de feitelijke premie wel kostendekkend.

- Inkoop voorwaardelijke opbouw
- Opslag in stand houden vereist vermogen
- Opslag voor uitvoeringskosten

Opslag voor uitvoeringskosten

Diversen

- Overgenomen pensioenverplichtingen
- Overgedragen pensioenverplichtingen

- Ouderdomspensioen
- Partnerpensioen
- Wezenpensioen
- Afkoopsommen

Mutatie vordering uit hoofde van herverzekerde voorziening

2022	2021
14.822 1.823 701	13.765 1.611 692
17.346	16.068
0	0
872 -1.868	553 -436
-996	117
-6.634 -1.882 -16 -8	-6.225 -1.793 -18 -45
-8.540	-8.081
122.916	31.773
-579	-480
-1.476 1.837 579	-1.984 3.703 480
940	2.199

	2022	2021
[20] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
– Administratie AZL N.V.	-394	-383
– Overige administratiekosten	-107	-187
– Accountantskosten controle ¹⁾	-48	-61
– Actuariskosten	-184	-119
– Intern risicomanagement	-28	-44
– Advieskosten	-47	-17
– Raad van Toezicht/Visitatiecommissie	-23	-32
– Bestuurskosten	-39	-29
– Opleidingskosten	0	-5
– De Nederlandsche Bank	-27	-27
– Overige	-59	-31
	-956	-935
De kosten van het pensioenbeheer bedragen per deelnemer € 420,- (2021: € 421,-) waarbij het aantal deelnemers gelijk is aan de som van het aantal actieve deelnemers en de gepensioneerden.		
Indien de totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten worden verdeeld over alle actieve deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers, bedragen de kosten van het pensioenbeheer in 2022 per persoon € 297,- (2021: € 298,-).		
Saldo van baten en lasten	-3.474	39.374

1) Deze kosten bestaan uit de controle van de jaarrekening en andere controle werkzaamheden (controle administratieve basisgegevens en controle DNB-verslagstaten)

Bezoldiging bestuursleden, Visitatiecommissie, Raad van Toezicht en verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2022 zijn de volgende vergoedingen betaald:

	2022	2021
Betaalde vergoedingen		
Bestuursvergoedingen	39	40
Vergoedingen Raad van Toezicht/Visitatiecommissie	23	32
Vergoedingen Verantwoordingsorgaan	0	3
Totaal	62	75

	2022	2021
Actuariële analyse van het saldo		
Beleggingsopbrengsten	-127.963	4.010
Ontwikkeling rentecurve	141.049	37.799
Wijzigingen UFR	-375	-3.531
Premies	-1.564	-1.043
Uitkeringen	-27	51
Waardeoverdrachten	-85	-53
Resultaat kanssystemen	1.155	1.947
Voorwaardelijke toeslagverlening	-15.433	0
Wijziging overlevingsgrondslagen	-470	0
Overige mutaties technische voorzieningen	239	194
	-3.474	39.374

Bestemming van Saldo van baten en lasten (x € 1.000)

Het negatieve saldo van baten en lasten van € 3.474.000,- wordt ten laste van de reserves gebracht.

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd. Conform de berekeningen van het vereist eigen vermogen in het actuair rapport is de risicoparagraaf gebaseerd op basis van het doorkijkbeginsel (lookthrough-principe) en wordt er rekening gehouden met recente ontwikkelingen zoals het gebruik van de meest recente UFR en de aangepaste definitie van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad. Laatstgenoemde impliceert dat bij de berekening van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad vanaf het jaarwerk van 2015 rekening gehouden dient te worden met het totale vermogen en de totale technische voorziening. In de risicoparagraaf worden de afzonderlijke risico's van het vereist eigen vermogen gerelateerd aan de voorziening voor risico fonds. De impact van de aangepaste berekeningsmethodiek wordt afzonderlijk getoond. Onder het FTK zijn de voorschriften voor de berekening van het vereist eigen vermogen aangescherpt en wordt getoetst op basis van het vereist eigen vermogen gebaseerd op de strategische verdeling. De impact van de afzonderlijke risico's wordt tevens getoond voor het feitelijk vereist eigen vermogen omdat de vereiste dekkingsgraad op basis van de feitelijke verdeling in het FTK onder andere een belangrijke rol speelt bij de korte termijn risicohouding van het fonds.

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is, wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Vanaf eind 2016 wordt geen rekening meer gehouden met eventuele additionele risico's. Hieromtrent heeft afstemming plaats gevonden met, bestuur, waarmerkend actuaris en DNB. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2022 van 113,8% en 2021 van 112,3%.

	2022		2021	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	12.378	3,7	4.997	1,1
Aandelen en vastgoed risico (S2)	34.502	10,3	46.483	10,1
Valutarisico (S3)	4.094	1,2	5.462	1,2
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	6.565	2,0	9.921	2,2
Verzekeringstechnisch risico (S6)	9.717	2,9	13.567	3,0
Liquiditeitsrisico (S7)	0	0,0	0	0,0
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	0	0,0	0	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-21.093	-6,3	-23.998	-5,3
Vereist eigen vermogen	46.163	13,8	56.432	12,3
Aanwezige dekkingsgraad		110,2		108,2
Beleidsdekkingsgraad		110,6		104,2
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,3		104,3
Strategisch vereiste dekkingsgraad		113,8		112,3
Feitelijk vereiste dekkingsgraad		115,6		112,0

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 december 2022 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert. In boekjaar 2022 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 110,6%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2021 van 104,2%, is de beleidsdekkingsgraad toegenomen met 6,4%-punt.

Renterisico

Het pensioenfonds loopt renterisico wanneer de rentegevoeligheid van de beleggingen ongelijk is aan de rentegevoeligheid van de verplichtingen. In het beleid is vastgelegd om de rentegevoeligheid van de verplichtingen (op marktwaarde) voor 60% met beleggingen af te dekken. Bij het bepalen van de rentegevoeligheid van de beleggingen wordt rekening gehouden met de rentegevoeligheid van bedrijfsobligaties en het benodigde resterende deel wordt opgebouwd met participaties in DMR fondsen. Rentegevoeligheden kunnen worden aangegeven met DV01 cijfers. De DV01 geeft de waardeverandering aan in het geval de rente met 1 basispunt (0,01%) daalt. Op basis van deze methodiek kan worden berekend dat het renterisico aan het einde van het verslagjaar voor 60,6% werd afgedekt. Het renterisico bedraagt daarmee 39,4%.

Totaal DV01 beleggingen (a)	€ 326
– Overige beleggingen	€ 60
– DMR fonds L & L+	€ 142
– DMR fonds XL	€ 123
Totaal DV01 verplichtingen (b)	€ 538
Totaal DV01 af te dekken verplichtingen	€ 323
Afgedekt renterisico (a)/(b)	60,6%

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief renteswaps) 14,4 (2021: 17,8)

Duratie van de vastrentende waarden (exclusief renteswaps) 2,8 (2021: 1,5)

Duratie van de pensioenverplichtingen 18,5 (2021: 20,5)

Het pensioenfonds dekt strategisch 60,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 60,0% op basis van de swapcurve is eind 2022 equivalent met een renteafdekking van 60,6% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 58,8% eind 2022.

Hoogte buffer

De buffer voor het strategisch renterisico bedraagt 12.378 (3,7%).

Aandelen en vastgoed risico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en vastgoed in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2022		2021	
	€		€	
Aandelen en vastgoed				
<i>Verdeling aandelen en vastgoed per categorie:</i>				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	91.806	74,4%	113.631	74,6%
Opkomende markten (Emerging markets)	7.181	5,8%	8.386	5,5%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	24.389	19,8%	30.391	19,9%
	123.376	100,0%	152.408	100,0%

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch zakelijke waarden risico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het strategisch zakelijke waarden risico bedraagt 34.502 (10,3%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Het valutarisico wordt afgedekt in het Northern Trust CCF World Custom ESG EQ.

	2022		2021	
	€		€	
<i>Totaal beleggingen naar valuta exclusief derivaten</i>				
Euro	263.913	72,0%	360.964	73,6%
Amerikaanse dollar	77.530	21,2%	99.165	20,2%
Britse pound sterling	4.746	1,3%	5.267	1,1%
Japanse yen	8.309	2,3%	9.924	2,0%
Overig	11.866	3,2%	15.306	3,1%
	366.364	100,0%	490.626	100,0%

	2022		2021	
	€		€	
<i>Totaal beleggingen naar valuta inclusief derivaten</i>				
Euro	349.093	95,3%	468.341	95,4%
Amerikaanse dollar	13.348	3,7%	17.011	3,5%
Britse pound sterling	885	0,2%	1.099	0,2%
Japanse yen	2.314	0,6%	2.344	0,5%
Overig	724	0,2%	1.831	0,4%
	366.364	100,0%	490.626	100,0%

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het strategisch valutarisico 4.094 (1,2%).

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen en hoeft daarom geen buffers hiervoor aan te houden.

Kredietrisico

Voornamelijk wordt belegd via fondsen die aan de hand van mandaten gemanaged worden. Van de totale beleggingen ad. € 366.284 wordt € 280.666 direct belegd in beleggingsfondsen. Het overige ad. € 85.618 wordt belegd in geldmarktfondsen en hypotheekfondsen. Een van de aspecten daarbij is het beheersen van kredietrisico's. Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

De portefeuille Vastrentende waarden bevat beleggingsfondsen waarin het renterisico is afgedekt. Bij de balanspost Vastrentende waarden is een nadere toelichting opgenomen waaruit de verdeling van de portefeuille blijkt. Het kredietrisico heeft alleen betrekking op vastrentende waarden. Ultimo 2022 bedroegen de vastrentende waarden exclusief lopende intrest €155.371.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA-rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd. De opgenomen credit ratings zijn afgeleid van de ratings van S&P, Moody's en Fitch.

Verdeling vastrentende waarden per kredietrisico:

	2022		2021	
	€		€	
AAA	45.094	18,7%	81.012	24,0%
AA	56.429	23,4%	15.100	4,5%
A	12.185	5,1%	15.410	4,6%
BBB	14.947	6,2%	20.918	6,2%
Lager dan BBB	391	0,2%	607	0,2%
Geen rating	8	0,0%	0	0,0%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	111.707	46,4%	203.853	60,5%
	240.761	100,0%	336.900	100,0%

Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:

	2022		2021	
	€		€	
Resterende looptijd < 1 jaar	122.347	50,8%	222.909	66,2%
Resterende looptijd > 1 < 5 jaar	51.446	21,4%	74.274	22,0%
Resterende looptijd >= 5 jaar	66.968	27,8%	39.717	11,8%
	240.761	100,0%	336.900	100,0%

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het strategisch kredietrisico van 6.565 (2,0%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

In verband met het langlevensrisico wordt aanvullend boven het hanteren van de prudente grondslagen, de voorziening toekomstige sterfteontwikkeling gevormd.

Hoogte buffer

De buffer voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 9.717 (2,9%).

Liquiditeitsrisico

Het fonds loopt het risico dat het niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om op het beoogde moment aan de pensioenuitkeringsverplichtingen te voldoen. Ten behoeve van risicomanagement dient het fonds rekening te houden met het liquiditeitsrisico, wat kan resulteren in het aanhouden van een reserve in het eigen vermogen. In het standaardmodel is de gevoeligheid van het vereist eigen vermogen voor het liquiditeitsrisico gelijkgesteld aan 0%. Dit gaat voor het fonds op daar de liquiditeitspositie goed is vanwege het feit dat:

- De inkomende premies ruim hoger zijn dan de uitkeringen;
- Het grootste deel van de beleggingen liquide is, wat inhoudt dat deze op zeer korte termijn kunnen worden verkocht tegen liquiditeiten.

Slechts een deel van de vastgoedportefeuille waarin het fonds belegt, betreft een gesloten fonds dat niet snel liquide gemaakt kan worden. Dit fonds wordt in gedeeltes verkocht.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

	2022		2021	
	€		€	
<i>Totaal beleggingen naar regio</i>				
Europa excl. Groot-Brittannië	221.659	60,5%	272.960	55,6%
Groot-Brittannië	16.160	4,4%	48.905	10,0%
Noord-Amerika	85.187	23,3%	124.486	25,4%
Azië excl. Japan	7.379	2,0%	8.362	1,7%
Japan	8.852	2,4%	10.554	2,2%
Opkomende markten	9.493	2,6%	13.162	2,7%
Overig	17.634	4,8%	12.197	2,4%
	366.364	100,0%	490.626	100,0%

Vastgoed

Verdeling vastgoed per sector:

Participaties in vastgoed beleggingsfondsen

Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)

	2022		2021	
	€		€	
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	24.389	100,0%	30.367	99,9%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	0	0,0%	24	0,1%
	24.389	100,0%	30.391	100,0%
Grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in onroerende zaken				
NORTHERN TRS DEV RE ES IND-A	21.439	100,0%	26.626	99,9%

Totale beleggingsportefeuille

Aandelen

Verdeling aandelenportefeuille naar bedrijfstak:

Financiële instellingen

Informatietechnologie

Industriële ondernemingen

Niet-cyclische consumentengoederen

Cyclische consumentengoederen

Gezondheidszorg

Energie

Nutsbedrijven

Telecommunicatie

Basisindustrieën

Andere sectoren

	2022		2021	
	€		€	
Financiële instellingen	15.673	15,8%	17.298	14,2%
Informatietechnologie	21.831	22,1%	31.763	26,0%
Industriële ondernemingen	8.742	8,8%	10.566	8,7%
Niet-cyclische consumentengoederen	7.390	7,5%	8.063	6,6%
Cyclische consumentengoederen	10.719	10,8%	15.916	13,0%
Gezondheidszorg	14.650	14,8%	15.711	12,9%
Energie	5.690	5,7%	3.603	3,0%
Nutsbedrijven	2.776	2,8%	2.982	2,4%
Telecommunicatie	6.786	6,9%	10.763	8,8%
Basisindustrieën	4.357	4,4%	5.014	4,1%
Andere sectoren	373	0,4%	338	0,3%
	98.987	100,0%	122.017	100,0%
De indeling naar categorie en regio is gebaseerd op de beschikbare informatie van de beheerder van de beleggingsfondsen waarin rechtstreeks dan wel middellijk wordt geparticipeerd.				
Grote posten: zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in zakelijke waarden.				
Northern Trust EMK MKT CSTM EQU IN-E EUR	7.360	7,1%	8.763	6,9%
Northern Trust CCF World Custom ESG EQ I EUR	96.496	92,9%	119.029	93,1%

Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden:

	2022		2021	
	€		€	
ISHARES EU CR BD I(IE)-IEURA	55.333	28,2%	73.068	47,0%
NN Duration Matching Fund (M) - D	0	0,0%	17.924	11,5%
NN Duration Matching Fund (L) - D	67.095	34,2%	131.483	85,6%
NN Duration Matching Fund (XL) - D	32.943	16,8%	66.505	42,8%
ASR-Mortgage-Non NHG	40.736	20,8%	0	0,0%

Grote posten: overige beleggingen van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen:

	2022		2021	
	€		€	
Overige beleggingen				
NN (L) Liquid EUR - B Cap EUR	44.882	100,0%	47.124	100,0%
	44.882	100,0%	47.124	100,0%

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van de strategische portefeuilles. In het VEV-rapport dat in 2011 door SZW naar buiten is gebracht, wordt het actief beheer risico op hoofdlijnen beschreven.

Het VEV voor actief beheer wordt bepaald als het maximale verlies door actief beheer dat met een waarschijnlijkheid van 2,5% binnen een jaar kan optreden.

Het risicoscenario voor actief beheer is voornamelijk alleen op het aandelenrisico (beursgenoteerde aandelen) van toepassing. Aangezien het pensioenfonds geen actief beheer voert, hoeft hiervoor geen buffer aan te worden gehouden.

Diversificatie- en correlatie-effect

Bij de berekening van het totale vereist eigen vermogen dient gebruikt gemaakt te worden van de wortelformule. Hierdoor is het totale vereist eigen vermogen kleiner dan de optelsom van de afzonderlijke buffers. In de wortelformule wordt namelijk verondersteld dat niet alle risico's zich op hetzelfde moment zullen voordoen (diversificatie). Wel wordt uitgegaan van een positieve samenhang

(correlatie) tussen het renterisico, het aandelen- en vastgoedrisico en het kredietrisico. Per saldo heeft dit een risico-verlagend effect. Bij het pensioenfonds is dit voor de strategische beleggingsportefeuille -€ 21.093.

Indirect zijn er beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in aangesloten ondernemingen.

Vastgesteld te Roermond, 13 juni 2023

Het bestuur

Dhr. E. Donders
(voorzitter)

Dhr. E. Bosman
(secretaris)

Dhr. G. Monsieur

Dhr. W. Koch

Overige gegevens

Financiering

De financiering is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst met de werkgever ROCKWOOL B.V. In het verslagjaar bedroeg de pensioenpremie 32,6% van de premiegrondslag.

Herverzekering

Met ingang van 2022 zijn de risico's van arbeidsongeschiktheid en overlijden verzekerd bij ElipsLife. Voor arbeidsongeschiktheid geldt nog een uitlooprisico van twee jaar (tot 31 december 2023) bij de vorige herverzekeraar Zwitserleven.

Statutaire resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de resultaatbestemming. Het saldo van baten en lasten wordt gemuteerd in de reserves.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Rockwool te Roermond is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Rockwool, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.853.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 56.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Rockwool is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Het pensioenfonds heeft in 2022 gebruik gemaakt van het 'Besluit toeslagverlening in bijzondere omstandigheden' van 7 juni 2022 (Staatsblad 2022, 211) bij het besluit tot toeslagverlening per 1 januari 2023. Daarbij heeft het pensioenfonds onderbouwd dat is voldaan aan de in het Besluit gestelde voorwaarden.

Amsterdam, 20 juni 2023

drs. Pieter Heesterbeek AAG

verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Rockwool

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Pensioenfonds Rockwool (hierna ook: "het pensioen-fonds") statutair gevestigd te Roermond gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Rockwool op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Rockwool zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.853.000. De materialiteit is vastgesteld op basis van een percentage van 0,5% van de som van de algemene reserve en de technische voorzieningen. Wij hebben voor deze grondslag gekozen gelet op het feit dat deze relevant is voor de berekening van de (beleids) dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle

geconstateerde afwijkingen boven € 56.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's en niet naleven van wet- en regelgeving

Frauderisicobeheersing door het pensioenfonds

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en de omgeving waarin zij opereert, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort.

In hoofdstuk 9 van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude.

Onze frauderisico-analyse

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording is weerlegd, gezien de aard van de opbrengsten. De opbrengsten bestaan uit premiebijdragen die per deelnemer over de pensioengrondslag met een vastgesteld tarief worden berekend en daardoor op objectieve wijze zijn vast te stellen. Daarnaast bestaan de opbrengsten uit beleggingsopbrengsten op objectieve wijze zijn te bepalen aan de hand van beschikbare marktinformatie.

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan de risico's van het doorbreken van interne beheersing door het bestuur. Wij hebben bijzondere aandacht gehad voor posten met een hoge schattingsonzekerheid, waaronder de technische voorzieningen. We verwijzen hierbij ook naar de kernpunten van onze controle voor onze specifieke controle-aanpak voor dit risico.

Onze specifieke controle-aanpak voor het frauderisico

Ten aanzien van het risico op doorbreking van de interne beheersing door het bestuur hebben wij werkzaamheden uitgevoerd zoals het toetsen van de aanvaardbaarheid van de journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht.

Verder hebben wij geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door het pensioenfonds mogelijk wijzen op frauduleuze financiële verslaggeving. Tevens hebben we elementen van onvoorspelbaarheid opgenomen in onze controlewerkzaamheden. Ook hebben wij de uitkomsten van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude. Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur.

Niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben inzicht verworven in de relevante wet- en regelgeving voor het pensioenfonds. Wij hebben gesprekken gevoerd met het bestuur om inzicht te verkrijgen in welke mate er is voldaan aan wet- en regelgeving. Ook hebben wij communicatie met De Nederlandsche Bank (DNB) en Autoriteit Financiële Markten (AFM) doorgenomen. Wij hebben een schriftelijke bevestiging verkregen van het bestuur dat alle bekende aangelegenheden van geïdentificeerde en vermoede van niet voldoen aan wet- en regelgeving aan ons zijn gemeld.

Onze observaties

De hiervoor vermelde werkzaamheden zijn uitgevoerd in het kader van de controle van de jaarrekening. Ze zijn daarom niet gepland en uitgevoerd als een specifiek onderzoek gericht op fraude en het niet voldoen aan wet- en regelgeving. Deze werkzaamheden hebben niet geleid tot bevindingen die van materieel belang zijn voor de jaarrekening.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden voor de periode van minimaal twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening.

Wij hebben de beoordeling van de continuïteitsveronderstelling met het bestuur besproken en geëvalueerd. Bij deze beoordeling hebben wij in ogenschouw genomen dat de vermogenspositie van het pensioenfonds toereikend wordt geacht en het door De Nederlandsche Bank goedgekeurde herstelplan beoordeeld. Deze beoordeling levert geen informatie op die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur met betrekking tot de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
Waardering van beleggingen De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en bestaan naast beursgenoteerde effecten uit belangen in beleggingsfondsen en derivaten. In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In paragraaf Grondslagen en waardering voor resultaatbepaling zijn de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de beleggingen uiteengezet. De beoordeling van de reële waarde van deze beleggingen is significant voor onze controle, omdat de waardering subjectieve elementen bevat.	Onze controlewerkzaamheden omvatten onder andere het: – beoordelen van de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen bij de uitvoeringsorganisaties, waaronder Goldman Sachs Asset Management B.V. (GSAM). Voor zover relevant en mogelijk hebben wij gebruikgemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II rapportages; – voor beursgenoteerde effecten: toetsen van de juiste waardering van de beleggingen gebaseerd op marktnoteringen; – voor de beleggingen in beleggingsfondsen: vaststellen dat de waarderingsgrondslagen van de beleggingsfondsen vergelijkbaar zijn met die van het pensioenfonds en dat de waarde per participatie volgens de laatste door een onafhankelijke accountant gecontroleerde jaarrekening overeenkomt met de door het pensioenfonds gehanteerde waarde. Voor zover geen recente jaarrekening beschikbaar is: verrichten van andere werkzaamheden, waaronder afstemming met de opgave van de vermogensbeheerder en “backtesting”; – toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting adequaat is gegeven de geldende verslaggevingsregels.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
Waardering van de technische voorzieningen De technische voorzieningen, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen, zijn gevormd ter dekking van de belangrijkste verplichtingen van het pensioenfonds. In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In paragraaf Grondslagen en waardering voor resultaatbepaling zijn de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de technische voorzieningen uiteengezet. In paragraaf Risicoparagraaf is de gevoeligheid van de berekening van de technische voorzieningen voor schattingen uiteengezet, inclusief onzekerheden.	Bij de vaststelling van de adequate waardering, waaronder de toereikendheid van deze voorziening, hebben wij gebruik gemaakt van de uitkomsten van de werkzaamheden van de certificerend actuaire. Om dit te kunnen doen hebben wij onder andere instructies gegeven aan de certificerend actuaire en zijn de bevindingen en het certificeringsrapport door ons met hem besproken. Door ons is tevens nagegaan of: – de administratieve basisgegevens van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, die door de certificerend actuaire worden gehanteerd bij het certificeren van de technische voorzieningen, in alle van materieel belang zijnde aspecten juist, volledig en in overeenstemming met de pensioenregeling zijn opgesteld; – de toegepaste methodiek ter bepaling van de voorziening aanvaardbaar is, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico's; – de door het bestuur gebruikte aannames en schattingen in overeenstemming zijn met de gekozen actuariële grondslagen, voldoende zijn onderbouwd en juist zijn toegepast; – de interne beheersing met betrekking tot de volledigheid van de aangesloten deelnemers is geborgd; – de interne beheersing met betrekking tot mutatieverwerking in de pensioenadministratie is geborgd.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur met betrekking tot de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslag-gevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteits-veronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn

gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 20 juni 2023

Mazars Accountants N.V.

Origineel ondertekend door:

drs. J.A. van Muijlwijk-Duijzer RA

Bijlagen

Lijst van nevenfuncties per 31 december 2022

Bestuur

E. Donders:

- Voorzitter Pensioenfonds Staples
- Directeur Donders Management BV

G. Monsieur:

- Geen

E. Bosman:

- Bestuurslid De Nationale APF
- Voorzitter StiPP
- Bestuurslid Stak VEP surplus Stork (tot 01.04.2022)
- Bestuurslid en voorzitter beleggingscommissie Pensioenfonds De Fracties (tot 01.09.2022)
- Directeur Pensum B.V.
- Docent Actuarieel Instituut

W. Koch

- Vereffenaar Pensioenfonds Blue Sky Group i.l.
- Manager Pf AFM i.l. (tot 28.02.2022)
- Sleutelfunctiehouder interne audit Nedlloyd Pensioenfonds
- Associé Montae & Partners
- Directeur KFAM B.V.

Visitatiecommissie

A. Doornink

- Consultant Edmond Halley B.V.
- Lid visitatiecommissie Pensioenfonds Staples
- Examinator Stichting Erkend Hypotheekadviseur
- Lid werkgroep leerdoelen Federatie Financiële Planners (FFP)

H. de Valck

- Directeur bestuursbureau Pensioenfonds Woningcorporaties
- Lid raad van toezicht Pensioenfonds Recreatie

J. van Dorssen

- Lid raad van toezicht Pensioenfonds Hibin

Beleggingsadviescommissie

W. Schapendonk:

- Bestuurslid Pensioenfonds Openbare Bibliotheken
- Bestuurslid Bpf Schoonmaak- en glazenbewassingsbedrijf
- Bestuursondersteuning vermogensbeheer Pensioenfonds Bisdommen
- Directeur CVP Advies B.V.
- Directeur W.L.M. Schapendonk B.V.

Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. De ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) gaat nader in op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet waaronder grondslagen, het beleidskader (premie-, toeslag- en beleggingsbeleid) en de sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne risicobeheersingssysteem alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst.

Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

Actuaris

Een actuaris combineert economische en wiskundige technieken ten behoeve van de vaststelling van de benodigde koopsommen of premies en de verplichtingen van het fonds (vaststelling voorziening pensioenverplichtingen). Tevens verricht de actuaris risicoanalyses en studies met betrekking tot het afstemmen van verplichtingen en beleggingen.

Asset Liability Management-studie (ALM-studie)

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagbeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector. De AFM is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om het effectentypisch gedragstoezicht.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen.

Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals zakelijke en vastrentende waarden.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde (DNB) dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

Beleidsregel Uitbesteding Pensioenfondsen

Voorschriften van De Nederlandsche Bank met betrekking tot de uitbesteding van activiteiten door de pensioenfondsen.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

Code pensioenfondsen

Deze Code, opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, bevat normen voor 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code komt voor pensioenfondsen in de plaats van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur, die de Stichting van de Arbeid in 2005 heeft gepubliceerd. De Code staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast geven de aanbevelingen, convenanten en Codes van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid richting aan de governance: wat houdt goed bestuur van pensioenfondsen in en hoe houden betrokkenen daar toezicht op.

Collateral

In onderpand gegeven zekerheden ter dekking van aangegane marginverplichtingen –dit betreft de verplichting van beleggers om een waarborgsom in geld of dekking in de vorm van effecten te storten bij hun bank of commissionair bij het schrijven van opties of andere afgeleide producten– welke voortkomen uit hoofde van de aangegane derivatenpositie(s).

Commodity

Beleggingsklasse die betrekking heeft op grondstoffen.

Contante waarde

De waarde die op dit moment aanwezig moet zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, toekomstige pensioenbetalingen te kunnen verrichten.

Dekkingsgraad

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het vermogen) van het fonds aan de ene kant en de waarde van de huidige en toekomstige pensioenuitkeringen (de verplichtingen) van het fonds aan de andere kant. Zijn er evenveel bezittingen als verplichtingen, dan is de dekkingsgraad 100%. Het fonds kent twee verschillende dekkingsgraden: de marktwaarde dekkingsgraad en de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad (ook wel FTK-dekkingsgraad genoemd). De DNB-dekkingsgraad is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve (met ingang van 30 september 2012 de UFR-curve en drie-maands-middeling en tussen 31 december 2011 en 30 september 2012 een drie-maands-gemiddelde rentecurve). De marktwaarde-dekkingsgraad wordt gebruikt in het beleidskader van het fonds en wordt vastgesteld op basis van de marktrente. Tot 31 december 2011 was deze dekkingsgraad gelijk aan de DNB-dekkingsgraad. Vanaf 1-1-2015 is in het kader van het nFTK nog een derde dekkingsgraad "de beleidsdekkingsgraad" vastgesteld.

De Nederlandsche Bank

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere de navolging van de Pensioenwet bewaakt.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijv. een aandeel), een referentieprijs of een index (bijv. de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn opties, futures contracten en forward contracten. Ook valutatermijncontracten worden als derivaten aangemerkt.

DNB dekkingsgraad

Dit is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve.

Doorsneepremie

De premie die voor de deelnemers uniform is vastgesteld zonder rekening te houden met individuele verschillen in leeftijd, burgerlijke staat of geslacht.

Duration

Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand.

Duration-mismatch

Dit is het verschil in duration tussen de beleggingen en de pensioenverplichtingen.

Effectentypisch gedragstoezicht

Gedragstoezicht dat vooral betrekking heeft op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes, corporate governance e.d. Het gedragstoezicht wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten. Een ander onderwerp van aandacht van het gedragstoezicht is de consumentenbescherming. Effectentypisch gedragstoezicht onderscheidt zich van prudentieel toezicht dat wordt uitgeoefend door De Nederlandsche Bank.

Emerging Markets

Opkomende markten.

Enhanced Index-fonds

Fonds dat verbeterde indexering pogingen doet om bescheiden extra rendement te genereren ten opzichte van indexfondsen door geringe afwijkingen te nemen ten opzichte van de onderliggende index.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Benaming van het nieuwe toezichtregime dat vanaf 1 januari 2007 van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen. Het Financieel Toetsingskader (FTK) heeft de Actuariële Principes Pensioenfondsen (APP) vervangen. Het FTK is opgenomen in de op 1-1-2007 in werking getreden Pensioenwet.

Op 1-1-2015 is een nieuw Financieel Toetsingskader in werking getreden.

Forward curve

Geeft de toekomstige renteniveaus weer zoals die berekend kunnen worden op basis van de huidige curve.

Franchise

Het deel van het pensioengevend salaris dat voor de pensioenberekening buiten beschouwing wordt gelaten. Dit deel wordt geacht door de AOW-uitkering voldoende van pensioen te worden voorzien.

Gedragscode

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en eventuele medewerkers van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijk informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Haalbaarheidstoets

Toets die in het nFTK jaarlijks moet worden uitgevoerd. De haalbaarheidstoets toetst de financiële opzet van het fonds en toetst of het verwachte pensioenresultaat voldoet aan de door het fonds zelf gestelde normen (onder meerdere scenario's).

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van (extra hoge) risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijdens- en invaliditeitsrisico's (risicoherverzekering).

Indexatie

Een nadere toelichting is opgenomen in het begrip "toeslag".

ISAE 3402-rapportage

Een ISAE 3402-rapportage is een audit, uitgevoerd door een auditor naar de opzet, het bestaan en de werking van interne controlemaatregelen bij een uitvoeringsorganisatie. Een ISAE 3402-rapportage kan de uitbestedende partij en de onafhankelijke accountants helpen meer zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de effectiviteit van de controlemaatregelen van de uitvoeringsorganisatie. De ISAE 3402-rapportage omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken.

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loonontwikkeling.

Langlevenrisico

Het risico dat het fonds loopt dat een verzekerde persoon langer leeft dan op basis van de gehanteerde overlevingstafel wordt verwacht.

Marktwaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dat moment verkocht zou worden.

Marktwaarde dekkingsgraad

Dit is de dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de marktrente. Deze marktwaardedekkinggraad wordt gehanteerd voor beleidsbeslissingen (zoals premievaststelling en toeslagverlening).

Middelloodsysteem

Pensioensysteem waarbij aan het einde van de deelneming toe te kennen pensioen is gerelateerd aan de gemiddelde pensioengrondslag over de gehele periode van deelneming aan de pensioenregeling.

Nabestaandenpensioen

Verzamelnaam voor weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioen, en vaak ook voor wezenpensioen.

nFTK

Nieuw Financieel Toetsingskader. Zie Financieel Toetsingskader.

Ouderdomspensioen

Pensioen, bestemd voor de financiële verzorging van de gerechtigde, nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt.

Overlevingstafel

Statistisch overzicht met betrekking tot onder meer sterftekans per leeftijd van een groep personen, zoals bijvoorbeeld alle mannen in de bevolking van Nederland. Overlevingstabellen kunnen worden vastgesteld door het Actuariel Genootschap (AG) of het Centraal

Bureau voor de Statistiek (CBS). Een voorbeeld van een overlevingstafel is de tafel Gehele Bevolking Mannen (GBM), respectievelijk Gehele Bevolking Vrouwen (GBV) in Nederland over de waarnemingsperiode 2000-2005. Deze tafels (GBM en GBV 2000-2005) zijn door het AG vastgesteld en worden dan ook aangeduid als de AG-tafels.

Over/onderweging

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

Overrente

Het positieve verschil tussen het inkomensrendement van het fonds en de rekenrente.

Partnerpensioen

Pensioen dat wordt uitgekeerd aan de (huwelijks) partner en eventuele ex-partner na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Pensioenaanspraak

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenfederatie

Organisatie die de gemeenschappelijke belangen behartigt van aangesloten Nederlandse pensioenfondsen. De Pensioenfederatie is voortgekomen uit een samenwerking van de koepels voor ondernemingspensioenfondsen (OPF), beroepspensioenfondsen (UvB) en bedrijfstakpensioenfondsen (VB).

Pensioengrondslag

Het bedrag waarover pensioen wordt toegekend. Dit is het voor het pensioen meetellende salaris (inclusief ploegentoeslag) minus de franchise.

Pensioenovereenkomst

De arbeidsvoorwaardelijke afspraken tussen de werkgevers(organisaties) en de werknemers(organisaties) welke betrekking hebben op pensioen. De pensioenovereenkomst is onderdeel van de arbeidsovereenkomst.

Pensioenrecht

Het recht op een ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenregister

Een register dat het burgers mogelijk maakt om via één ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars in collectieve regelingen opgebouwde pensioenaanspraken alsmede de AOW-uitkering. Het register laat bovendien zien waar het pensioen is opgebouwd en waar de burger terecht kan voor meer informatie. Het pensioenregister is op 6 januari 2011 in werking getreden.

Pensioenresultaat

De maat van koopkrachtbehoud van de nu opgebouwde pensioenen.

Pensioenwet

De wet die vanaf 1 januari 2007 de voormalige Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW) vervangt.

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen). In het kader van Pension Fund Governance heeft eerst de Stichting voor Ondernemingspensioenfonds en later de Stichting van de Arbeid aanbevelingen gedaan voor goed pensioenfondsbestuur. Deze waarborging voor goed bestuur (principes voor goed pensioenfondsbestuur en vanaf 1-1-2014 de Code Pensioenfonds) is verankerd in de op 1 januari 2007 in werking getreden Pensioenwet.

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en partner- en wezenpensioen.

Principes voor goed pensioenfondsbestuur

Aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid voor de besturen van pensioenfonds om te komen tot goed pensioenfondsbestuur. De principes voor goed pensioenfondsbestuur zijn verankerd in de Pensioenwet en hebben betrekking op de onderdelen: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid en functioneren van het bestuur, verantwoording alsmede intern toezicht. Deze Principes zijn vanaf 1 januari 2014 vervangen door de Code Pensioenfonds.

Prognosetafel

Een overlevingstafel die gebruikt wordt in de actuariële praktijk, of voor de vaststelling van de technische voorziening, waarbij modelmatig rekening gehouden is met de verwachte toekomstige verbetering van de levensverwachting.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effectentypisch gedragstoezicht dat wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten.

Real Estate

Onroerend goed.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde vermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden (voorziening pensioenverplichtingen) wordt uitgegaan. In het Financieel Toetsingskader wordt de rekenrente bepaald op basis van de rentetermijnstructuur (marktwaarde).

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Risicobudget

Het risicobudget (ook wel tracking error genoemd) is een statistische maatstaf (standaard deviatie) voor het toegestane risico in de beleggingsportefeuille als geheel. Indien het risicobudget gelijk is aan 7 en het verwachte rendement is 5, dan is er een redelijk grote kans (67%) dat het te realiseren rendement tussen -2 (5 - 7) en 12 (5 + 7) ligt. Per beleggingscategorie worden tracking errors

vastgesteld die de verwachte spreiding van de rendementen voor die categorie aangeven. De gewogen som van deze tracking errors moet gelijk zijn aan het totaal risicobudget.

Risicobudgettering

Risicobudgettering is het vaststellen van de wijze waarop het vastgestelde risico budget zo efficiënt mogelijk over de verschillende beleggingscategorieën en vermogensbeheer kan worden verdeeld.

Risicoherverzekering

Het herverzekeren door een pensioenfonds van bepaalde risico's die dat pensioenfonds niet zelf op een verantwoorde wijze kan dekken. Hierbij gaat het vooral om risico's die betrekking hebben op overlijden en arbeidsongeschiktheid. Zie ook: herverzekering.

Security lending

Security lending is het uitlenen van aandelen en obligaties voor een vastgestelde periode aan derden in ruil voor een geldelijke vergoeding. Doordat het economische eigendom bij de uitlener blijft, wordt er geen koersrisico gelopen.

Service Level Agreement (SLA)

Beschrijving van overeengekomen dienstverlening tussen partijen bij uitbesteding van bedrijfsprocessen, inclusief de rechten en plichten van partijen ten aanzien van het overeengekomen kwaliteitsniveau van de te leveren diensten en/of producten.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Zie ook het begrip dekkingsgraad.

Swaprente

Het tarief waartegen op de geld- en kapitaalmarkt leningen met verschillende looptijden worden geruild.

Toeslag

Een toeslag is een verhoging van een pensioenuitkering of aanspraak op pensioen, gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven toeslagregeling.

De toeslagregeling van Stichting Pensioenfonds Rockwool is voorwaardelijk. Dit betekent dat het bestuur jaarlijks een besluit neemt of de financiële middelen van het fonds toereikend zijn om per 1 januari van enig jaar wel of geen of slechts een gedeeltelijke toeslag te verlenen.

Total return

Het totaalrendement op beleggingen zijnde de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

Tracking error

Risico maatstaf die weergeeft hoe groot de kans is dat het rendement afwijkt van de benchmark. De tracking error is gelijk aan de standaarddeviatie van deze afwijkingen. Een hoge tracking error betekent veel kans op een rendement ver onder of boven de benchmark.

Uitkeringsovereenkomst

Een uitkeringsovereenkomst is een overeenkomst inzake een vastgestelde pensioenuitkering. Op grond van de Pensioenwet is dit een van de drie toegelaten pensioensystemen.

Uittredingsregelingen

Verzamelnaam voor regelingen voor vervroegde uittreding, zoals VUT-, VRIP en andere voortijdige vertrekregelingen.

Uitvoeringsovereenkomst

Overeenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds omtrent de uitvoering en financiering van de pensioenovereenkomst. In de uitvoeringsovereenkomst is onder meer vastgelegd: de wijze waarop en de termijnen waarin de verschuldigde premie moet worden voldaan, de uitgangspunten en procedures met betrekking tot de besluitvorming over vermogenstekorten en vermogenoverschotten dan wel winstdeling, de voorwaarden waaronder toeslagverlening plaatsvindt, de procedures bij het niet nakomen van de premiebetalingsverplichting door de werkgever; en de wijze waarop de premie wordt vastgesteld en het Betalingsvoorbehoud van de werkgever.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Het format van het pensioenoverzicht waarin de uitkeringen bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid eenduidig wordt gepresenteerd. De bedoeling is dat alle pensioenuitvoerders hetzelfde format hanteren waardoor de pensioenoverzichten eenvoudig naast elkaar te leggen zijn en de (gewezen) deelnemers de bedragen uit de verschillende pensioenoverzichten bij elkaar op kunnen tellen en een duidelijk beeld van de financiële situatie bij pensionering krijgen.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

Valutatermijncontracten

Dit is een contract voor het afdekken van valutarisico. In dit contract wordt vooraf afgesproken tegen welke prijs en op welke datum de valutapositities worden verrekend.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals obligaties. Andere vormen van vastrentende waarden zijn onderhandse leningen en hypotheek.

Verantwoordingsorgaan

Orgaan waaraan het bestuur van het pensioenfonds jaarlijks verantwoording moet afleggen. In dit orgaan zijn de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s) vertegenwoordigd.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Voorziening pensioenverplichtingen

Dit is de, met inachtneming van de actuariële grondslagen (rekenrente, kansstelsels en kostenopslagen), vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenen aangeeft.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van de verkregen aanspraken door het pensioenfonds van de oude werkgever aan het pensioenfonds van de nieuwe werkgever, waarvoor de deelnemer in de nieuwe pensioenregeling extra deelnemersjaren verkrijgt (in eindloonregelingen) dan wel extra pensioenaanspraken krijgt toegekend (in middelloonregelingen).

Wezenpensioen

Een tijdelijke uitkering die wordt uitgekeerd aan de kinderen (tot een bepaalde leeftijd) na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Wortel formule

Maakt onderdeel uit van het standaardmodel waarop het vereist eigen vermogen van het fonds wordt bepaald.

Zakelijke waarden

Aandelen en onroerende zaken. Onder onroerende zaken wordt verstaan beleggingen in onroerend goed, zoals kantoren, winkels en woningen. Deze kunnen zowel op directe wijze geschieden als op indirecte wijze door belegging in op dat terrein gespecialiseerde al dan niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.